

Hvem	1A) Er det noen tiltak som virker fornuftige fram mot 2030, men som ikke står seg i et 2050-perspektiv, og hvordan skal vi prioritere mellom ulike tiltak?	1B) Hvilke grep må gjøres nå, for å sikre at vi blir et lavutslippssamfunn i 2050? For eksempel: hvilke nye virkemidler og beslutningsverktøy må vi ta i bruk for å endre beslutningene som tas i dag?	1C) Hvilke sektorer skal fortsatt tillates å ha utslipp i 2050, og hvordan skal vi prioritere mellom disse?	1D) Hvordan kan vi sikre at oppnåelse av langsiktige klimamål blir prioritert også når beslutningstakere står ovenfor akutte kriser?
-------------	---	---	--	---

Mari Gjerdåker	<p>Vi må ikke glemme at verden også må minst halvere utslippene innen 2030 hvis vi skal klare å nå 1,5-gradersmålet, og de rike landene må sannsynligvis kutte mer. Vi må gjennomføre klimatiltak som sikrer at vi BÅDE når klimamålet i 2030 OG i 2050.</p> <p>Hogst står seg ikke i et 2050-perspektiv. Vi må verne mer skog.</p>	<p>Regjeringen har satt et mål om å være netto nullutslipp i 2050, så lavutslippsmålet er utdatert. Vi må se på utfasing av oljeindustrien, og hvordan man kan kutte utslipp fra de vanskeligste sektorene, som luftfart, industriprosesser og skipsfart. Må også forbruket reduseres?</p>	<p>Utslipp fra kjøttproduksjon, men også den må reduseres. Vi kan ikke forvente at de rike landene skal ha noen øvrige utslipp i 2050.</p>	<p>Enhver sittende regjeringen må inngå forpliktelser som også forplikter for kommende periode.</p>
Poppy Kalesi	<p>Elektrifisering av sokkel.</p> <p>For å svare om prioritering</p>	<p>1) Prosessen dere har begynt med å etablere et felles kunnskapsgrunnlag og</p>	<p>Kraftkrevende industri.</p> <p>1) Absolutte utslipp bør være</p>	<p>Ved å melde Norge inn i EU.</p>

Hvem	1A) Er det noen tiltak som virker fornuftige fram mot 2030, men som ikke står seg i et 2050-perspektiv, og hvordan skal vi prioritere mellom ulike tiltak?	1B) Hvilke grep må gjøres nå, for å sikre at vi blir et lavutslippssamfunn i 2050? For eksempel: hvilke nye virkemidler og beslutningsverktøy må vi ta i bruk for å endre beslutningene som tas i dag?	1C) Hvilke sektorer skal fortsatt tillates å ha utslipp i 2050, og hvordan skal vi prioritere mellom disse?	1D) Hvordan kan vi sikre at oppnåelse av langsiktige klimamål blir prioritert også når beslutningstakere står ovenfor akutte kriser?
-------------	---	---	--	---

Poppy Kalesi	<p>mellom ulike tiltak bør vi ha en transparent oversikt over tiltak som har funket og tiltak som ikke har funket samt en bedre forståelse av kunnskaps gaps.</p> <p>Elbil politikk virker vellykket. Kan disse virkemidler brukes til lastesykkel, gåing osv.?</p>	<p>bevissthet over størrelse på problemet er det viktigste.</p> <p>2) En robust klimalov med tydelige, årlige milepæl, forpliktelse og straff. Den bør inkludere et mål om å kutte utslipp fra forbruket innen 2030 og bør trumfe både energiloven og PBL.</p> <p>3) Omstilling av Norges fragmentert, siloorientert forvaltning til et samarbeidsorientert forvaltning.</p> <p>4) EU medlemskap. Ingen regjeringen har leverage over olje og gass industrien.</p> <p>5) Et robust system for måling av utslipp, strukturering og</p>	<p>den viktigste indikator med utslippsintensitet som en sekundær indikator for å kunne måle effektivisering av prosesser.</p> <p>2) Verdiskaping i form av bidrag til Norges BNP bør være den andre viktigste indikator.</p> <p>3) Ressursbruk og sirkulæritet bør være en tredje indikator (det krever mer forskning men vi bør starte å eksperimentere med indikatorer)</p> <p>4) Sysselsetting bør være en fjerde indikator.</p>	
---------------------	---	---	--	--

Hvem	1A) Er det noen tiltak som virker fornuftige fram mot 2030, men som ikke står seg i et 2050-perspektiv, og hvordan skal vi prioritere mellom ulike tiltak?	1B) Hvilke grep må gjøres nå, for å sikre at vi blir et lavutslippssamfunn i 2050? For eksempel: hvilke nye virkemidler og beslutningsverktøy må vi ta i bruk for å endre beslutningene som tas i dag?	1C) Hvilke sektorer skal fortsatt tillates å ha utslipp i 2050, og hvordan skal vi prioritere mellom disse?	1D) Hvordan kan vi sikre at oppnåelse av langsiktige klimamål blir prioritert også når beslutningstakere står ovenfor akutte kriser?
-------------	---	---	--	---

Poppy Kalesi		<p>kvalitetsheving.</p> <p>6) Naturkartlegging og naturrestaurering: sektorovergripende grunnkart, arealregnskap.</p> <p>7) Målbare indikatorer for arealpolitikk.</p> <p>8) Grønn kommunenøkkel: overføring fra stat til kommuner bør ta hensyn til skala og kostnader for klima og miljøansvar.</p> <p>9) Økt satsing på regional planlegging, kunnskap og kompetanseutvikling i kommunesektoren.</p>		
---------------------	--	---	--	--

Hvem	1A) Er det noen tiltak som virker fornuftige fram mot 2030, men som ikke står seg i et 2050-perspektiv, og hvordan skal vi prioritere mellom ulike tiltak?	1B) Hvilke grep må gjøres nå, for å sikre at vi blir et lavutslippssamfunn i 2050? For eksempel: hvilke nye virkemidler og beslutningsverktøy må vi ta i bruk for å endre beslutningene som tas i dag?	1C) Hvilke sektorer skal fortsatt tillates å ha utslipp i 2050, og hvordan skal vi prioritere mellom disse?	1D) Hvordan kan vi sikre at oppnåelse av langsiktige klimamål blir prioritert også når beslutningstakere står ovenfor akutte kriser?
-------------	---	---	--	---

Lars Kristian Sæbø	Vi må sørge for at alle har adgang til kjøling. 1. prioritet er CCS. Vi skal fjerne 200 milliarder tonn CO2 fra atmosfæren. Første hinder er 1. januar 2025 Da skal CO2 utslippene ha passert toppen Husk å måle på rett måte!!	CCS må må være 1. prioritet.	Kjøling!!	Vet ikke!
Eivind Hoff-Elimari	1 A) Elektrifisering av oljeutvinning.		1 D) Nye løsninger må innrettes slik at de bidrar positivt både langsiktig og kortsiktig. Det må trumfe andre prinsipper. Et eksempel er klimabelønning/karbonavgift til fordeling, som (i likhet med NOx-fondet for øvrig) ville bryte med prinsippet om å ikke øremerke bruken av avgiftsinntekter, men som ville effektivt bidratt til å løse de kortsiktige politiske utfordringene ved en kraftig økning i CO2-avgifter.	

Hvem	1A) Er det noen tiltak som virker fornuftige fram mot 2030, men som ikke står seg i et 2050-perspektiv, og hvordan skal vi prioritere mellom ulike tiltak?	1B) Hvilke grep må gjøres nå, for å sikre at vi blir et lavutslippssamfunn i 2050? For eksempel: hvilke nye virkemidler og beslutningsverktøy må vi ta i bruk for å endre beslutningene som tas i dag?	1C) Hvilke sektorer skal fortsatt tillates å ha utslipp i 2050, og hvordan skal vi prioritere mellom disse?	1D) Hvordan kan vi sikre at oppnåelse av langsiktige klimamål blir prioritert også når beslutningstakere står ovenfor akutte kriser?
-------------	---	---	--	---

Einar Hasvolds eter	<p>Det må først å fremst bevises å dokumenteres at menneskelig industriell aktivitet påvirker klima i målbar grad.</p> <p>En kan ikke belaste innbyggerne milliarder i skatter å avgifter på tiltak som bare kanskje hjelper.</p> <p>Variasjon i klima kan likeså godt være naturlige svingninger.</p> <p>Bakgrunnen for dette er at temperatutern ihar svingt like mye før den industrielle revolusjon som etter.</p>	<p>De menneskelige utslippene tilsvarer mindre en 0.1% av co2 megden i atmosfæren.</p> <p>Diskosjon må heller være hvor mye vil den 0,1% påvirke temperaturen på jorda.</p>	<p>Vi må tilatte utslipp slik at vi har ett velfungerende samfunn</p>	<p>Å nå klimamålene er ikke så viktig. Vi må først dokumentere å bevis³ hvor mye menneskelig industriell aktivitet påvirker klima.</p> <p>Ingen av de klimarapportene som hitill er skrevet har gjort det. Jeg har lest alle.</p>
----------------------------	--	---	---	--

Hvem	1A) Er det noen tiltak som virker fornuftige fram mot 2030, men som ikke står seg i et 2050-perspektiv, og hvordan skal vi prioritere mellom ulike tiltak?	1B) Hvilke grep må gjøres nå, for å sikre at vi blir et lavutslippssamfunn i 2050? For eksempel: hvilke nye virkemidler og beslutningsverktøy må vi ta i bruk for å endre beslutningene som tas i dag?	1C) Hvilke sektorer skal fortsatt tillates å ha utslipp i 2050, og hvordan skal vi prioritere mellom disse?	1D) Hvordan kan vi sikre at oppnåelse av langsiktige klimamål blir prioritert også når beslutningstakere står ovenfor akutte kriser?
-------------	---	---	--	---

Karl Johan Grimstad	1 A) Det viktigste som bør gjøres er å gå gjennom forskningen på klima Opent og fordomsfritt. Svært mye i økologien tyder på at de kanskje ikke er nødvendig med endringen i utslippet. Forskningen PLIKTER å lete etter en alternativ forklaring og den finnes og kan måles. De andre tiltakene kan tas når dette er gjort. Eller risikeres tiltakene å ende som et gedigent feiltrinn. Miljøet bør prioriteres på samme måte som dette. Et Miljøutvalg . En bør huske på at dette 2 graders målet er en politisk konstruksjon uten rot i reell vitenskap.		
Christian Harholt	1 B) Forslag til tiltak for flytransporten: Innføre personlige årskvoter for flyreiser basert på f.eks gjennomsnittlig flyreiser pr person på verdensbasis i 1985. Kvotene kan omsettes fritt, men uten mellomledd. Da vil vi raskt få vite den reelle verdien på en flyreise. Og folk blir tvunget til å samhandle med hverandre på en helt ny måte. Det politiske verktøyet "avgift" er ikke alltid det beste. Kvoter må også brukes.	1 C) Forslag til tiltak for flytransporten: Innføre personlige årskvoter for flyreiser basert på f.eks gjennomsnittlig flyreiser pr person på verdensbasis i 1985. Kvotene kan omsettes fritt, men uten mellomledd. Da vil vi raskt få vite den reelle verdien på en flyreise. Og folk blir tvunget til å samhandle med hverandre på en helt ny måte. Det politiske verktøyet "avgift" er ikke alltid det beste. Kvoter må også brukes.	

Hvem	1A) Er det noen tiltak som virker fornuftige fram mot 2030, men som ikke står seg i et 2050-perspektiv, og hvordan skal vi prioritere mellom ulike tiltak?	1B) Hvilke grep må gjøres nå, for å sikre at vi blir et lavutslippssamfunn i 2050? For eksempel: hvilke nye virkemidler og beslutningsverktøy må vi ta i bruk for å endre beslutningene som tas i dag?	1C) Hvilke sektorer skal fortsatt tillates å ha utslipp i 2050, og hvordan skal vi prioritere mellom disse?	1D) Hvordan kan vi sikre at oppnåelse av langsiktige klimamål blir prioritert også når beslutningstakere står ovenfor akutte kriser?
-------------	---	---	--	---

Donald Provan	<p>1 B) Forslag til innføring av kvoter for energiforbruk i Norge Dette er en gammel idé, først fremsatt av geolog Dr. Colin Campbell for Storbritannia og siden fremmet av avdøde Dr. David Fleming,(www.flemingpolicycentre.org.uk). Systemet gir et rettferdig og effektivt system for å håndtere et lands reduksjon i utslipp av CO2 i tråd med Parisavtalen. Som kjent har Norge forpliktet seg til å kutte klimagassutslippene med minst 50 % innen 2030 og 90 % innen 2050 i forhold til nivået i 1990. Hovedtrekkene i forslaget er som følger:-</p> <ul style="list-style-type: none"> • Klimautvalget 2050 utformer en trinnvis reduksjon i landets klimagassutslipp fram mot 2050. • Utvalget fastsetter et årlig 'Tradeable Energy Quotas' (TEQs) budsjett, der hver TEQ representerer 1 kg CO2 som slippes ut i produksjon eller bruk av vedkommende energikilde. • TEQs budsjett blir redusert årlig i tråd med det planlagte utslippsreduksjon. • TEQs budsjettet blir delt inn i ett for privatbruk og ett for sektoren næring/offentlige, for eksempel på 50:50-basis. • Hver måned blir 50% av de totale TEQs budsjett tildelt gratis til hver voksen innbygger mens resterende 50% blir solgt på auksjon til næringssektor (prisen må forhandles frem) • Når en energikilde (elektrisitet, bensin, diesel, bunkere og jetparafin) kjøpes, innleverer kjøperen et antall TEQs tilsvarende utslippet fra vedkommende drivstoff • Inntekten fra salget av TEQs til næringssektoren blir kanalisert til bærekraftige energi- eller energibevaringsprosjekter • Kjøperen kan selge ubrukte TEQs på det åpne markedet. Alternativt, hvis han eller hun trenger flere TEQs, kan de kjøpes. Dette vil skape et insentiv til å redusere forbruket. Et eksempel: Norges CO2 utslipp i 2021 var ca 40 millioner tonn. I henhold til Paris-avtalen skal dette reduseres til 17,5 millioner tonn i 2030 og 3,5 millioner i 2050. 40 million tonn i 2021 tilsvarer 40 milliard TEQS (1 TEQ = 1 kg CO2). 20 milliard blir allokert det privat sektor, 20 milliarder til næringsliv/offentlige I det første året, for eksempel 2023, vil hver innbygger (si 4 millioner) motta 5000 TEQs eller 420 TEQs/ måned. Dette blir trinnvis redusert i forhold til Parisavtalen, til 2200TEQs/år i 2030 og 440 TEQs/år i 2050. Energikildene klassifiseres i henhold til utslippet, for eksempel: - • Elektrisitet 0,05 TEQ/kwh • Bensin 2,2 TEQ/liter • Diesel 2,7 TEQ/liter • Bunkers 3,3 TEQ/liter • Jetparafin 2,5
----------------------	--

Hvem	1A) Er det noen tiltak som virker fornuftige fram mot 2030, men som ikke står seg i et 2050-perspektiv, og hvordan skal vi prioritere mellom ulike tiltak?	1B) Hvilke grep må gjøres nå, for å sikre at vi blir et lavutslippssamfunn i 2050? For eksempel: hvilke nye virkemidler og beslutningsverktøy må vi ta i bruk for å endre beslutningene som tas i dag?	1C) Hvilke sektorer skal fortsatt tillates å ha utslipp i 2050, og hvordan skal vi prioritere mellom disse?	1D) Hvordan kan vi sikre at oppnåelse av langsiktige klimamål blir prioritert også når beslutningstakere står ovenfor akutte kriser?
-------------	---	---	--	---

Donald Provan	<p>TEQ/liter Selv om 90 prosent av norsk elektrisitet er vannkraft (bærekraftig), importeres noen fra nabolandene som er avhengige av andre kilder. Jeg foreslår derfor en TEQ også for elektrisitet som insentiv til både å redusere forbruket og å innføre energisparingstiltak. Alternativet til et slikt system er en CO2-avgift. Erfaringene har vist at dette har liten innvirkning på forbruket, og siden det innføres fra sentralt hold blir upopulært. TEQ-systemet skaper insentiver for energisparing i hele samfunnet</p>
----------------------	---

Hvem	1A) Er det noen tiltak som virker fornuftige fram mot 2030, men som ikke står seg i et 2050-perspektiv, og hvordan skal vi prioritere mellom ulike tiltak?	1B) Hvilke grep må gjøres nå, for å sikre at vi blir et lavutslippssamfunn i 2050? For eksempel: hvilke nye virkemidler og beslutningsverktøy må vi ta i bruk for å endre beslutningene som tas i dag?	1C) Hvilke sektorer skal fortsatt tillates å ha utslipp i 2050, og hvordan skal vi prioritere mellom disse?	1D) Hvordan kan vi sikre at oppnåelse av langsiktige klimamål blir prioritert også når beslutningstakere står ovenfor akutte kriser?
-------------	---	---	--	---

Thomas Cottis	1 B) Det viktigste og det som er i tråde med IPCC sine anbefalinger - det er at Norge kutter 3,5 millioner tonn CO2-ekv hvert eneste år fra og med 2022. Det hjelper lite å ha gode ideer om kutt i 3035. Jamfør denne artikkelen i Energi og Klima: https://energiogklima.no/meninger-og-analyse/debatt/norges-andel-av-togradersmalet-er-at-vi-kutter-35-millioner-tonn-per-ar-fra-na/	1 D) Det trengs en informasjonskampanje gjennomført av enkeltpersoner og institusjoner med tillit hos folk flest som er tydelig på at at Norges andel av 2 graders målet - det er at Norge kutter 3,5 mill tonn pr år fra og med 2022. Kampanjen må våge å vise konsekvensene av at verden ikke klarer å stabilisere den globale temperaturøkningen på 2 grader. Dersom en slik informasjonskampanje fungerer må stortinget vedta en lov som pålegger Stortinget å gjennomføre slike kutt i norske utslipp.
----------------------	---	--

Hvem	1A) Er det noen tiltak som virker fornuftige fram mot 2030, men som ikke står seg i et 2050-perspektiv, og hvordan skal vi prioritere mellom ulike tiltak?	1B) Hvilke grep må gjøres nå, for å sikre at vi blir et lavutslippssamfunn i 2050? For eksempel: hvilke nye virkemidler og beslutningsverktøy må vi ta i bruk for å endre beslutningene som tas i dag?	1C) Hvilke sektorer skal fortsatt tillates å ha utslipp i 2050, og hvordan skal vi prioritere mellom disse?	1D) Hvordan kan vi sikre at oppnåelse av langsiktige klimamål blir prioritert også når beslutningstakere står ovenfor akutte kriser?
-------------	---	---	--	---

Klima-venner for Kjerne-kraft	<p>Vi må ikke glemme at vi sannsynligvis også trenger mer energi etter 2050. De løsningene vi velger nå må skalere etter 2050 også. Og skal vi velge løsninger nå som kan gi en kortsiktig gevinst frem mot 2030 eller noe senere, men som totalt sett ikke har effekt, eller potensiell negativ effekt?</p> <p>Det som har mulighet til å realiseres raskt er ENØK, men effekten her er begrenset til ca. 14 TWh [6] for bygg. En elektrifisering av transportsektoren vil</p>	<p>Regulering av kjernekraft er i dag svært vanskelig. Mye av dette skyldes bruken av ALARA-prinsippet (As Low As Reasonably Achievable) og LNT-modellen (Linear Non-Threshold - at det ikke finnes et nedre, sikkert nivå på radioaktiv stråling) i all virksomhet som opererer med radionuklider. Begge disse metodene gjør det ekstremt vanskelig og dyrt å bygge og drive kjernekraftverk uten at det i praksis gir bedre eller sikrere kjernekraft - dagens anlegg er allerede svært sikre.</p> <p>Disse to metodene gjør at med</p>	<p>1 C) Ingen sektorer skal ha spesiell tillatelse til å fortsette med utslipp. Klimagassutslipp kan betraktes en begrenset ressurs som bør koste. Dagens avgifter på klimagasser må videreføres og utvides til å dekke hele verden. Da vil økonomien håndtere det ved at produkter som fører til høyere utslipp, får høyere prisene som følge av avgiftene, som da forbrukeren til sist må betale for. Markedet vil da inneha intensiver for å finne alternativer som redusere utslipp av klimagasser innenfor sektorer.</p> <p>Det forskes allerede i dag på hvordan man kan få storfe til å slippe ut mindre metangass. Det er sannsynlig at om dette blir avgiftsbelagt så vil det bli marked for genmodifisering av storfe. Et annet alternativ er at det blir bedre økonomi i å dyrker proteiner i større skala enn i dag eller at vegetarmat får større markedsandeler.</p> <p>Når man beregner fotavtrykket til former for energiproduksjon må</p>
--------------------------------------	---	---	---

Hvem	1A) Er det noen tiltak som virker fornuftige fram mot 2030, men som ikke står seg i et 2050-perspektiv, og hvordan skal vi prioritere mellom ulike tiltak?	1B) Hvilke grep må gjøres nå, for å sikre at vi blir et lavutslippssamfunn i 2050? For eksempel: hvilke nye virkemidler og beslutningsverktøy må vi ta i bruk for å endre beslutningene som tas i dag?	1C) Hvilke sektorer skal fortsatt tillates å ha utslipp i 2050, og hvordan skal vi prioritere mellom disse?	1D) Hvordan kan vi sikre at oppnåelse av langsiktige klimamål blir prioritert også når beslutningstakere står ovenfor akutte kriser?
-------------	---	---	--	---

Klima-venner for Kjerne-kraft	<p>også redusere energiforbruket med ca. 14 TWh, men her må vi huske at der vi tidligere har importert petroleumsprodukter, der energien til raffineringen kom fra utlandet, vil vi nå få hele det elektriske forbruket for transport innenlands. Dette vil i 2050 utgjøre ca. 48 TWh [6].</p> <p>Å bygge kraftverk som har kort levetid og som ellers ikke bidrar med nok energi tilbake til systemet er ikke lønnsomt økonomisk eller</p>	<p>en gang det kommer en teknologisk eller prosessuell forbedring innen strålevern eller nukleærteknologi, så fører ikke dette til billigere anlegg eller prosesser, men strengere krav og dermed enda dyrere (eller like dyre) anlegg eller prosesser. Dessuten har ikke andre former for energiproduksjon tilsvarende prinsipper som de må forholde seg til, f.eks. i forbindelse med utslipp fra produksjon av solceller eller vindturbiner eller demningskonstruksjoner i forbindelse med vannkraft.</p>	<p>også indirekte utslipp, som når man utvinner mineraler til solcellepaneler, kobber til overføringskabler eller uran for kjernekraft.</p>
--------------------------------------	---	--	---

Hvem	1A) Er det noen tiltak som virker fornuftige fram mot 2030, men som ikke står seg i et 2050-perspektiv, og hvordan skal vi prioritere mellom ulike tiltak?	1B) Hvilke grep må gjøres nå, for å sikre at vi blir et lavutslippssamfunn i 2050? For eksempel: hvilke nye virkemidler og beslutningsverktøy må vi ta i bruk for å endre beslutningene som tas i dag?	1C) Hvilke sektorer skal fortsatt tillates å ha utslipp i 2050, og hvordan skal vi prioritere mellom disse?	1D) Hvordan kan vi sikre at oppnåelse av langsiktige klimamål blir prioritert også når beslutningstakere står ovenfor akutte kriser?
-------------	---	---	--	---

Klima-venner for Kjerne-kraft	<p>for miljø og klima. En slik investering bør gi mest mulig energi tilbake. Denne måten å regne på heter Energy Return on Investment (EROI) [3], men er også en kontroversiell metode. Vi nevner den likevel her fordi det er lett å se at selv om f.eks. vind og sol gir en EROI $>$ 1 (altså at de produserer mer enn det koster i energi å produsere), så er dette tallet mye lavere enn kjernekraft. Vi får derfor mye mer energi tilbake for hver enhet energi investert i kjernekraft.</p>		
--------------------------------------	---	--	--

Hvem	1A) Er det noen tiltak som virker fornuftige fram mot 2030, men som ikke står seg i et 2050-perspektiv, og hvordan skal vi prioritere mellom ulike tiltak?	1B) Hvilke grep må gjøres nå, for å sikre at vi blir et lavutslippssamfunn i 2050? For eksempel: hvilke nye virkemidler og beslutningsverktøy må vi ta i bruk for å endre beslutningene som tas i dag?	1C) Hvilke sektorer skal fortsatt tillates å ha utslipp i 2050, og hvordan skal vi prioritere mellom disse?	1D) Hvordan kan vi sikre at oppnåelse av langsiktige klimamål blir prioritert også når beslutningstakere står ovenfor akutte kriser?
-------------	---	---	--	---

Klima-venner for Kjerne-kraft	<p>Et annet poeng er at mye av materialene som trengs for å produsere vindturbiner, solcellepaneler og batterier kommer fra regimer som har et mer avslappet forhold til menneskerettigheter enn hva Norge ønsker. Å bruke minst mulige ressurser fra land som bryter menneskerettigheter bør derfor være et delmål i vår strategi.</p> <p>Vi bør heller ikke skynde oss så mye mot 2030 at vi ender opp med en 2050-</p>		
--------------------------------------	---	--	--

Hvem	1A) Er det noen tiltak som virker fornuftige fram mot 2030, men som ikke står seg i et 2050-perspektiv, og hvordan skal vi prioritere mellom ulike tiltak?	1B) Hvilke grep må gjøres nå, for å sikre at vi blir et lavutslippssamfunn i 2050? For eksempel: hvilke nye virkemidler og beslutningsverktøy må vi ta i bruk for å endre beslutningene som tas i dag?	1C) Hvilke sektorer skal fortsatt tillates å ha utslipp i 2050, og hvordan skal vi prioritere mellom disse?	1D) Hvordan kan vi sikre at oppnåelse av langsiktige klimamål blir prioritert også når beslutningstakere står ovenfor akutte kriser?
-------------	---	---	--	---

Klima-venner for Kjerne-kraft	situasjon som er dårligere enn vi ellers kunne klart.			
--------------------------------------	---	--	--	--

Hvem	1A) Er det noen tiltak som virker fornuftige fram mot 2030, men som ikke står seg i et 2050-perspektiv, og hvordan skal vi prioritere mellom ulike tiltak?	1B) Hvilke grep må gjøres nå, for å sikre at vi blir et lavutslippssamfunn i 2050? For eksempel: hvilke nye virkemidler og beslutningsverktøy må vi ta i bruk for å endre beslutningene som tas i dag?	1C) Hvilke sektorer skal fortsatt tillates å ha utslipp i 2050, og hvordan skal vi prioritere mellom disse?	1D) Hvordan kan vi sikre at oppnåelse av langsiktige klimamål blir prioritert også når beslutningstakere står ovenfor akutte kriser?
-------------	---	---	--	---

Green-peace Norge	<p>1 B) I dag er både kraft- og arealpolitikken preget av førstemann til mølla-prinsippet. Aktører søker om strøm eller areal, og søknader vurderes enkeltvis. Det grønne skiftet krever at myndighetene prioriterer kraft og areal. Idag sliter f.eks. grønn industri i Finnmark med kraftmangel fordi krafta er lovt bort til oljefeltet Wisting. Det mener vi er en gal prioritering. Likeså kan det være vanskelig å etablere fornybar energi fordi egnede arealer allerede er bundet opp av f.eks. hytter. Vi trenger prioriteringsmekanismer som prioriterer kraft og areal til grønne formål.</p> <p>For det andre må offentlige myndigheter ta inn over seg at arealplanlegging er grunnstenen for et lavutslippssamfunn. Byer må bygges på premissene til myke trafikanter. På små steder kan det etableres knutepunkter som gjør effektiv kollektivtransport mulig. Når staten etablerer større tjenester som sykehus, må det legges tett ved knutepunkter. Dette er</p>	<p>Utslippene i 2050 må begrense seg til utslipp som kutter utslipp på lengre sikt. Det kan for eksempel være bygging av fornybar-infrastruktur som kraftlinjer, fornybar energi eller jernbane. Her kan det forekomme utslipp både fra produksjon og gjennom nedbygging av naturen.</p>	<p>Måten vi løser dette dilemmaet i andre samfunnsområder, er gjennom lovregulering. Kommer det for eksempel en stor mengde flyktninger til Norge i en periode, er det ikke noen debatt om hvorvidt man skal prioritere skolegang for alle barna. Det har barna rett på. På samme måte må Norge erkjenne at klima og miljø er grunnleggende for alle andre rettigheter, og dermed en lovlig rettighet.</p>
--------------------------	---	--	--

Hvem	1A) Er det noen tiltak som virker fornuftige fram mot 2030, men som ikke står seg i et 2050-perspektiv, og hvordan skal vi prioritere mellom ulike tiltak?	1B) Hvilke grep må gjøres nå, for å sikre at vi blir et lavutslippssamfunn i 2050? For eksempel: hvilke nye virkemidler og beslutningsverktøy må vi ta i bruk for å endre beslutningene som tas i dag?	1C) Hvilke sektorer skal fortsatt tillates å ha utslipp i 2050, og hvordan skal vi prioritere mellom disse?	1D) Hvordan kan vi sikre at oppnåelse av langsiktige klimamål blir prioritert også når beslutningstakere står ovenfor akutte kriser?
-------------	---	---	--	---

Green-peace Norge	bare noen eksempler på sentrale arealpolitiske punkter som bør reguleres gjennom lov, altså med påbud og forbud.		
--------------------------	--	--	--

Hvem	1A) Er det noen tiltak som virker fornuftige fram mot 2030, men som ikke står seg i et 2050-perspektiv, og hvordan skal vi prioritere mellom ulike tiltak?	1B) Hvilke grep må gjøres nå, for å sikre at vi blir et lavutslippssamfunn i 2050? For eksempel: hvilke nye virkemidler og beslutningsverktøy må vi ta i bruk for å endre beslutningene som tas i dag?	1C) Hvilke sektorer skal fortsatt tillates å ha utslipp i 2050, og hvordan skal vi prioritere mellom disse?	1D) Hvordan kan vi sikre at oppnåelse av langsiktige klimamål blir prioritert også når beslutningstakere står ovenfor akutte kriser?
-------------	---	---	--	---

Finans Norge	<p>1 B) Det er nødvendig med prising av klimagassutslipp allerede nå, slik at denne reflekterer alvorligheten av situasjonen vi står i. Det vil være enklere for finansnæringen å prise klimarisikoer riktig dersom de negative konsekvensene knyttet til klimagassutslipp er priset riktig. Samtidig kan ikke prisen bli høy for raskt, fordi det vil skape ustabilitet i økonomien og uforholdsmessig stor belastning for enkelte sektorer, næringer og foretak. Det er nødvendig med en balanse i gjennomføring og oppskalering av utslippsprising, og en prising som bidrar til utslippskutt.</p> <p>Det vil være nødvendig å avklare konkret hvor stort «utslippsbudsjett» Norge har. Et slikt «utslippsbudsjett» vil også gjøre det enklere for finansnæringen å vurdere klimarisikoen knyttet til kundene, og hvor robuste porteføljene er i omstillingen mot 2050. Skal vi lykkes med en slik ambisjon er det nødvendig å utvikle verktøy og metodikk for å innhente data og informasjon om klimagassutslipp fra foretak, spesielt i</p>	<p>1 D) Norge er avhengig av større satsinger innenfor de næringene som hjelper oss i omstillingen. Innenfor energisektoren vil det være ulike former for fornybarsatsinger. Disse bidrar til klimavennlig vekst og verdiskapning, samtidig som de vil redusere effektene av negative konsekvenser knyttet til energisikkerhet og energitilgang. Distriktene i Norge er spesielt egnet for denne form for næringsutvikling og kan potensielt nyte godt av verdiskapningen som dette fører med seg. Det er nødvendig med signifikante endringer i investeringer i energisektoren for å sikre at vi når klimamålene og for å sikre vekst, verdiskapning og arbeidsplasser i Norge.</p> <p>Prioritering av langsiktige mål blir enklere dersom vi har tydelige, tallfestede mål. I tillegg til nasjonale mål for utslippskutt, er det nødvendig med kuttmaal for den enkelte bransjer slik at det blir lettere for enkeltaktører å vurdere sine egne utslipp og posisjon i omstillingen.</p>
---------------------	---	--

Hvem	1A) Er det noen tiltak som virker fornuftige fram mot 2030, men som ikke står seg i et 2050-perspektiv, og hvordan skal vi prioritere mellom ulike tiltak?	1B) Hvilke grep må gjøres nå, for å sikre at vi blir et lavutslippssamfunn i 2050? For eksempel: hvilke nye virkemidler og beslutningsverktøy må vi ta i bruk for å endre beslutningene som tas i dag?	1C) Hvilke sektorer skal fortsatt tillates å ha utslipp i 2050, og hvordan skal vi prioritere mellom disse?	1D) Hvordan kan vi sikre at oppnåelse av langsiktige klimamål blir prioritert også når beslutningstakere står ovenfor akutte kriser?
-------------	---	---	--	---

Finans Norge	<p>SMB-segmentet. Dette må inkludere scope 3-utslipp. En tilstrekkelig kartlegging av utslipp er nødvendig, både for å gjøre en overordnet vurdering av utslipp og omstilling, men også for finansforetakenes vurderinger av enkeltforetak.</p> <p>For å lykkes med omstillingen av økonomien og utviklingen av nye, klimavennlige næringer, er det behov for stabile og forutsigbare rammebetingelser, og virkemidler som risikoavlastning for næringer og enkeltforetak. Staten må legge til rette for gode prosjekter og foretak som vil hjelpe oss med omstilling og verdiskapning. Virkemiddelapparatet må i større grad organiseres for å bli et omstillingsverktøy. Spesielt prosjekter med stor grad av innovasjon og umoden teknologi vil ha behov for risikoavlastning for å tiltrekke seg mer privat kapital, og bedre forutsetningene for å lykkes. Dette gjelder også egenkapitalkrav i finansnæringen.</p> <p>Virkemidler må være i tråd med satsinger og virkemidler som</p>	
---------------------	---	--

Hvem	1A) Er det noen tiltak som virker fornuftige fram mot 2030, men som ikke står seg i et 2050-perspektiv, og hvordan skal vi prioritere mellom ulike tiltak?	1B) Hvilke grep må gjøres nå, for å sikre at vi blir et lavutslippssamfunn i 2050? For eksempel: hvilke nye virkemidler og beslutningsverktøy må vi ta i bruk for å endre beslutningene som tas i dag?	1C) Hvilke sektorer skal fortsatt tillates å ha utslipp i 2050, og hvordan skal vi prioritere mellom disse?	1D) Hvordan kan vi sikre at oppnåelse av langsiktige klimamål blir prioritert også når beslutningstakere står ovenfor akutte kriser?
-------------	---	---	--	---

Finans Norge	<p>brukes også utenfor Norges grenser, slik at norske foretak kan konkurrere i internasjonale markeder. En del prosjekter og aktiviteter, for eksempel innenfor fornybar energi, er avhengig av internasjonal kapital for å realiseres. Derfor er det viktig at politikken innrettes slik at det blir attraktivt for internasjonale investorer å se til Norge. Utenlandske aktører som vurderer etablering og investering i Norge opplever usikkerheter knyttet til kostnader og tidshorisont, som påvirker mulige investeringsbeslutninger. Våre internasjonale konkurrenter har ambisiøse utbyggingsplaner for ny grønn industri, og Norge bør øke tempoet i satsingene dersom norske leverandører skal henge med i den internasjonale konkurransen.</p>	
---------------------	--	--

Hvem	1A) Er det noen tiltak som virker fornuftige fram mot 2030, men som ikke står seg i et 2050-perspektiv, og hvordan skal vi prioritere mellom ulike tiltak?	1B) Hvilke grep må gjøres nå, for å sikre at vi blir et lavutslippssamfunn i 2050? For eksempel: hvilke nye virkemidler og beslutningsverktøy må vi ta i bruk for å endre beslutningene som tas i dag?	1C) Hvilke sektorer skal fortsatt tillates å ha utslipp i 2050, og hvordan skal vi prioritere mellom disse?	1D) Hvordan kan vi sikre at oppnåelse av langsiktige klimamål blir prioritert også når beslutningstakere står ovenfor akutte kriser?
-------------	---	---	--	---

Klima-etaten, Oslo kommune	<p>Klimaetaten støtter utvalget i at man i klimaarbeidet må unngå beslutninger som gir utslippskutt på kort sikt, men ikke på lengre sikt. Det er viktig at man kanalisere investeringer og ressurser til permanente nullutslippsløsninger, og ikke til midlertidige kortsiktige løsninger.</p> <p>Klimaetaten mener bruken av biodrivstoff, med unntak av biogass, kun bør brukes i en overgangsfase, ettersom biodrivstoffproduksjon gir utfordringer knyttet til blant</p>	<p>Omstillingen til et lavutslippssamfunn krever en betydelig sterkere statlig klimaledelse sammenlignet med den vi ser i dag. En god klimaledelse inkluderer blant annet et effektivt styringssystem, kommunikasjon og opplæring, samt tett samarbeid med andre samfunnsaktører. Se nærmere om forslag til organisering og styringssystem i svar til kapittel 2 og 10.</p> <p>Klimaetaten mener at klima og miljø må ha en særstilling i alt relevant regelverk. Det bør</p>	<p>I et lavutslippssamfunn kan nesten ingen sektorer ha gjenværende utslipp. Gjenværende utslipp må utelukkende være fra kilder som ikke er mulig å fjerne. Diskusjonen bør derfor ikke handle om hvilke sektorer som skal tillates å ha utslipp, men hvilke sektorer det er mulig å kutte alt av utslipp.</p> <p>Avfallssektoren er etter vår vurdering en sektor hvor det i utgangspunktet er vanskelig å unngå utslipp fra forbrenning, når avfallet først er oppstått. Selv i en sirkulær økonomi vil</p>	<p>Pandemien viser at politikken og samfunnet kan handle når kriseforståelsen er der. Klimakrisen er i ferd med å bli tydeligere med stadig hyppigere og mer alvorlige forekomster av tørke, vannmangel, flommer og hetebølger. Den nødvendige kriseforståelsen ser likevel i stor grad ut til å mangle hos beslutningstakere. Dagen klimapolitikk står ikke i forhold til det budskapet som FNs klimapanel og klimaforskningen kommuniserer angående omfang av klimakrisen og behovet for rask handling.</p>
-----------------------------------	---	---	---	---

Hvem	1A) Er det noen tiltak som virker fornuftige fram mot 2030, men som ikke står seg i et 2050-perspektiv, og hvordan skal vi prioritere mellom ulike tiltak?	1B) Hvilke grep må gjøres nå, for å sikre at vi blir et lavutslippssamfunn i 2050? For eksempel: hvilke nye virkemidler og beslutningsverktøy må vi ta i bruk for å endre beslutningene som tas i dag?	1C) Hvilke sektorer skal fortsatt tillates å ha utslipp i 2050, og hvordan skal vi prioritere mellom disse?	1D) Hvordan kan vi sikre at oppnåelse av langsiktige klimamål blir prioritert også når beslutningstakere står ovenfor akutte kriser?
-------------	---	---	--	---

Klima-etaten, Oslo kommune	<p>annet knappe arealressurser, avskoging, biodiversitet og oppdyrking av arealer som kunne vært benyttet til matproduksjon. Bruken av biodrivstoff og annen bioenergi krever strenge føringer for bærekraft, som også hensyntar klimagassutslipp og negative effekter for naturmiljø som følge av indirekte arealbruksendringer. Indirekte arealbrukseffekter kan for eksempel være at biodrivstoffproduksjon</p>	<p>videre vurderes lovpålagt plikt til å vekte klima- og miljø tungt i alle relevante beslutninger. Ut ifra dette, mener vi at alt regelverk må gjennomgås og utvikles for å bidra til omstillingen. Klimaloven kan spille en enda større rolle som overordnet regulering for å sikre bedre samsvar mellom klimamål, politikk og gjennomføring. Flere lover legger også opp til skjønnsmessige vurderinger og avveininger der klima- og miljøhensyn må få større vekt enn i dagens praksis. Kommunene må gis større</p>	<p>det være avfallsfraksjoner som ikke bør eller kan gå tilbake til kretsløpet for ombruk eller gjenvinning og hvor forbrenning med energigjenvinning er det beste alternativet. Disse utslippene er det likevel mulig å eliminere gjennom karbonfangst og lagring av utslippene. Det bør etter vår vurdering være en svært høy terskel for å vurdere at en sektor kan ha gjenværende utslipp i 2050.</p> <p>Samtidig er vi enig med utvalget i at matproduksjon står i en særstilling. Det er</p>	<p>Dette er etter Klimaetatens vurdering svært alvorlig.</p> <p>En tilstrekkelig forståelse av klimakrisen er nødvendig for å få gjennomført tilstrekkelig raske og effektive tiltak sammenlignbart med effektiviteten i tiltakene som ble gjennomført under pandemien. I Klimaundersøkelsen som Klimaetaten årlig gjennomfører, svarte 62 prosent av Osloborgerne at de er svært eller ganske enige i at politikerne burde vist samme handlekraft overfor klimakrisen som de har gjort i koronakrisen.</p>
-----------------------------------	--	---	--	---

Hvem	1A) Er det noen tiltak som virker fornuftige fram mot 2030, men som ikke står seg i et 2050-perspektiv, og hvordan skal vi prioritere mellom ulike tiltak?	1B) Hvilke grep må gjøres nå, for å sikre at vi blir et lavutslippssamfunn i 2050? For eksempel: hvilke nye virkemidler og beslutningsverktøy må vi ta i bruk for å endre beslutningene som tas i dag?	1C) Hvilke sektorer skal fortsatt tillates å ha utslipp i 2050, og hvordan skal vi prioritere mellom disse?	1D) Hvordan kan vi sikre at oppnåelse av langsiktige klimamål blir prioritert også når beslutningstakere står ovenfor akutte kriser?
-------------	---	---	--	---

Klima-etaten, Oslo kommune	<p>fortrenger arealbruk for matproduksjon, som igjen medfører oppdyrking av naturområder for å etablere matproduksjonen et annet sted.</p> <p>Rapporten fra Klimautvalget 2050 nevner blant annet elbiler som eksempel på et dilemma hvor det må gjøres ulike avveininger på kort og lang sikt. Utvalget fremhever at insentiver for overgang til elbiler gjør det mulig med utslippsfri veitransport samtidig som lavere kostnader ved bilkjøp</p>	<p>handlingsrom og plikt til å vektlegge klima og miljø tungt. Plan- og bygningsloven er et eksempel på en lov som må styrkes og videreutvikles som klimaverktøy. Det samme gjelder forurensningsloven, hvor praksis viser et uutnyttet potensiale til å stille vilkår i utslippstillatelsene. Forurensningsloven bør også i større grad enn i dag regulere ikke-kvotepliktige klimagassutslipp, noe Miljødirektoratet også påpeker i Klimakur 2030.</p> <p>Prioritering av klima- og</p>	<p>imidlertid gode muligheter for utslippsreduksjoner også i denne sektoren. Omlegging til mer bærekraftig matproduksjon må balansere en rekke hensyn, inkludert hensyn til matsikkerhet, helse, betydelig forbedring av dyrevelferd, klima- natur- og miljøhensyn, effekten av klimaendringer, sosiale hensyn, med mer.</p> <p>Det synes i dag å være få insentiver for en omlegging av driften til mer bærekraftig produksjon. De fleste utredninger ser på tiltak og</p>	<p>(https://www.klimaoslo.no/artikle/befolkning-2/oslo-som-klimaby/)</p> <p>Dagens nasjonale klimamål har i liten grad blitt fulgt opp av tilstrekkelig og konkret handling. Forpliktelsen i målene, ansvarliggjøring og kobling til konkrete tiltak og virkemidler må derfor styrkes. Klimabudsjett er en måte å gjøre dette på, se mer om dette i svar på spørsmål 2B. Regulatoriske virkemidler kan også gi en større grad av forutsigbarhet og stabilitet sammenlignet med strategier</p>
-----------------------------------	---	---	---	---

Hvem	1A) Er det noen tiltak som virker fornuftige fram mot 2030, men som ikke står seg i et 2050-perspektiv, og hvordan skal vi prioritere mellom ulike tiltak?	1B) Hvilke grep må gjøres nå, for å sikre at vi blir et lavutslippssamfunn i 2050? For eksempel: hvilke nye virkemidler og beslutningsverktøy må vi ta i bruk for å endre beslutningene som tas i dag?	1C) Hvilke sektorer skal fortsatt tillates å ha utslipp i 2050, og hvordan skal vi prioritere mellom disse?	1D) Hvordan kan vi sikre at oppnåelse av langsiktige klimamål blir prioritert også når beslutningstakere står ovenfor akutte kriser?
-------------	---	---	--	---

Klima-etaten, Oslo kommune	<p>og –bruk bidrar til økt salg av biler og behov for flere og bedre veier på bekostning av kollektivtransport, sykkel og gange.</p> <p>Klimaetatens vurdering er at elbiler ikke er et overgangsfenomen, og at elbiler vil spille en viktig rolle i et lavutslippssamfunn, der hvor bilbruk er nødvendig. Elektriske delebiler vil være blant løsningene for å redusere antall personbiler på veiene. Behovet for</p>	<p>miljøvennlig areal- og transportplanlegging er etter vår vurdering viktig ettersom utbygginger låser inn infrastruktur i lang tid. Tette byer der folk når nærmiljøfunksjoner innen kort rekkevidde vil beslaglegge mindre areal og gjøre det mulig å klare seg uten bil. Samtidig er det viktig at grønne arealer i tettbygde områder sikres og styrkes for å imøtekomme klimaendringene, ta vare på naturmangfoldet og gi gode leveområder.</p> <p>Samfunnsøkonomiske analyser bør utvikles til å i større grad</p>	<p>virkemidler innenfor dagens rammer og tar ikke for seg hvordan en helhetlig omstilling i matproduksjonen bør gjøres for at Norge skal kunne nå lavutslippssamfunnet. Klimaetaten mener det bør gjennomføres en større utredning som ser på hvordan man kan oppnå bærekraftig matproduksjon i hele verdikjeden, inkludert vurdering av markedsstruktur.</p> <p>Det kan i denne sammenhengen være nyttig å se hen til EUs “A Farm to Fork Strategy” med hensyn til</p>	<p>og ambisjoner som ikke er rettslig bindende. Regulatoriske virkemidler vil også sikre at berørte aktører får like rammebetingelser og konkurransevilkår. Dette kan igjen medføre at klima- og miljø i større grad inkluderes i beslutningsprosesser, også i næringslivets investeringsbeslutninger.</p> <p>Samtidig må klimakonsekvensene av alle beslutninger tydeliggjøres, og vektas slik at beslutningstakerne både tar inn over seg klimakonsekvensen</p>
-----------------------------------	--	--	---	---

Hvem	1A) Er det noen tiltak som virker fornuftige fram mot 2030, men som ikke står seg i et 2050-perspektiv, og hvordan skal vi prioritere mellom ulike tiltak?	1B) Hvilke grep må gjøres nå, for å sikre at vi blir et lavutslippssamfunn i 2050? For eksempel: hvilke nye virkemidler og beslutningsverktøy må vi ta i bruk for å endre beslutningene som tas i dag?	1C) Hvilke sektorer skal fortsatt tillates å ha utslipp i 2050, og hvordan skal vi prioritere mellom disse?	1D) Hvordan kan vi sikre at oppnåelse av langsiktige klimamål blir prioritert også når beslutningstakere står ovenfor akutte kriser?
-------------	---	---	--	---

Klima-etaten, Oslo kommune	mindre biltrafikk må også løses gjennom arbeid med bærekraftig areal- og transportplanlegging sammen med bilrestriktive tiltak og et godt kollektivtilbud. Tette byer der folk når nærmiljøfunksjoner innen korte avstander i hverdagen vil ta opp mindre areal og gjøre det mulig å klare seg uten bil. Samtidig må det grønne i byen sikres og styrkes, for å gjøre byen klimarobust, for å ta vare på naturmangfoldet og for at den skal være god å bo i.	vektlegge klima- og miljøhensyn. Dette gjelder blant annet Utredningsinstruksen, som vi mener har mangelfull veiledning på hvordan påvirkninger på klima og natur skal utredes. Instruksen har en generell karakter, men er for eksempel konkret når det gjelder krav til utredning av virkninger for enkeltpersoner, privat og offentlig næringsvirksomhet, statlig, fylkeskommunal og kommunal forvaltning. I denne listen burde også klima- og miljø, inkludert robuste økosystemer og naturmangfold, vært eksplisitt	hvordan også Norge kan starte omstillingen mot en helhetlig systemendring for bærekraftig matproduksjon. Strategien er en del av EUs grønne giv, for å oppfylle EUs klimamål, inkludert det lovfestede målet om karbonnøytralitet i 2050. Strategien inkluderer tiltak og virkemidler langs hele verdikjeden. Målene med strategien er å sikre at verdikjeden for mat har en nøytral eller positiv klima- og miljøeffekt, sikre matsikkerhet ved at alle har tilgang til tilstrekkelig, næringsrik og bærekraftig mat som også	av beslutningen og risikoen ved klimaendringene. Dette ble også påpekt i klimarisikoutvalgets NOU 2018: 17 Klimarisiko og norsk økonomi.
-----------------------------------	--	--	--	--

Hvem	1A) Er det noen tiltak som virker fornuftige fram mot 2030, men som ikke står seg i et 2050-perspektiv, og hvordan skal vi prioritere mellom ulike tiltak?	1B) Hvilke grep må gjøres nå, for å sikre at vi blir et lavutslippssamfunn i 2050? For eksempel: hvilke nye virkemidler og beslutningsverktøy må vi ta i bruk for å endre beslutningene som tas i dag?	1C) Hvilke sektorer skal fortsatt tillates å ha utslipp i 2050, og hvordan skal vi prioritere mellom disse?	1D) Hvordan kan vi sikre at oppnåelse av langsiktige klimamål blir prioritert også når beslutningstakere står ovenfor akutte kriser?
-------------	---	---	--	---

Klima-etaten, Oslo kommune	Det er samtidig viktig at elbilfordelene ikke gjør oss mer bilavhengige. Desto tidligere man forbyr salg av nye fossilbiler og faser ut eksisterende fossilbiler, desto raskere fjerner man behovet for å gi elbilen fordeler.	nevnt. For samfunnsøkonomiske analyserer det sentralt at de forutsetningene som legges til grunn tar hensyn til oppfyllelse av klimamålene og våre mål for naturmangfold. Langsiktige rammebetingelser må innrettes slik at det blir forutsigbart og lønnsomt for næringslivet å investere i klimavennlig teknologi. Lavutslippssamfunnet krever omfattende elektrifisering. Infrastruktur og kapasitet i nettet må tilpasses dette samtidig som man ivaretar hensyn til	holder høy standard for mattrygghet, dyrehelse- og velferd, og at den mest bærekraftige maten også er den som koster minst.	
-----------------------------------	--	---	---	--

Hvem	1A) Er det noen tiltak som virker fornuftige fram mot 2030, men som ikke står seg i et 2050-perspektiv, og hvordan skal vi prioritere mellom ulike tiltak?	1B) Hvilke grep må gjøres nå, for å sikre at vi blir et lavutslippssamfunn i 2050? For eksempel: hvilke nye virkemidler og beslutningsverktøy må vi ta i bruk for å endre beslutningene som tas i dag?	1C) Hvilke sektorer skal fortsatt tillates å ha utslipp i 2050, og hvordan skal vi prioritere mellom disse?	1D) Hvordan kan vi sikre at oppnåelse av langsiktige klimamål blir prioritert også når beslutningstakere står ovenfor akutte kriser?
-------------	---	---	--	---

Klima-etaten, Oslo kommune		<p>bærekraftig arealforvaltning, robuste økosystemer og naturmangfold.</p> <p>Rammebetingelsene for næringslivet må endres slik at næringslivet i større grad tar innover seg klimarisiko knyttet til ulike investeringer, med strenge rammer for klima- og bærekraftsrapportering. Det må lønne seg å gjøre klimavennlige investeringer.</p>		
-----------------------------------	--	---	--	--

Hvem	1A) Er det noen tiltak som virker fornuftige fram mot 2030, men som ikke står seg i et 2050-perspektiv, og hvordan skal vi prioritere mellom ulike tiltak?	1B) Hvilke grep må gjøres nå, for å sikre at vi blir et lavutslippssamfunn i 2050? For eksempel: hvilke nye virkemidler og beslutningsverktøy må vi ta i bruk for å endre beslutningene som tas i dag?	1C) Hvilke sektorer skal fortsatt tillates å ha utslipp i 2050, og hvordan skal vi prioritere mellom disse?	1D) Hvordan kan vi sikre at oppnåelse av langsiktige klimamål blir prioritert også når beslutningstakere står ovenfor akutte kriser?
-------------	---	---	--	---

Animalia og Matprat	<p>1 C) Matsikkerhet er bærebjelken i et levedyktig samfunn og å sikre befolkningen med råvarer til et fullverdig kosthold bør prioriteres høyt når man skal vurdere utslippsgrenser for de ulike sektorene. Norge er per i dag blant landene med lavest selvforsyningsgrad (ca. 45 %). Vi er imidlertid ca. 95 prosent selvforsynt på kjøtt, egg og melk (mot ca. 10 % på frukt og grønt, og ca. 45 % på grønnsaker). Kjøtt, egg og melk utgjør dermed viktige kilder til næringsstoffer for den norske befolkning, og bidrar med ca. 60 prosent av proteinene i det norske gjennomsnittskostholdet. På grunn av klima og topografi er det svært begrensede muligheter til å dyrke vegetabilsk mat direkte til mennesker på de arealene som brukes til husdyrproduksjon i dag. Tiltak som sørger for å opprettholde norsk husdyrproduksjon i fremtiden er dermed viktig for å ikke svekke matsikkerheten.</p> <p>Klimaendringene er forventet å legge et økende press på matproduksjonen verden over. Tørke, hetebølger og hyppigere forekomst av flom er faktorer som kan true den globale matsikkerheten. I tillegg er det forventet sterk befolkningsvekst frem mot 2050; i Norge på ca. 11 prosent og globalt på ca. 23 prosent.</p> <p>Jordbruket i Norge står for ca. 9 prosent av de nasjonale klimagassutslippene. Mesteparten av disse utslippene er knyttet til husdyrproduksjon, hvorav halvparten (ca. 4,5 %) stammer fra metanutslipp fra fordøyelsen til husdyr. Men i motsetning til klimagassutslipp fra fossilt karbon som har vært lagret i jorden i millioner av år, og som akkumulerer i atmosfæren og blir værende i flere hundre år ved utslipp, er matproduksjon en del av et biologisk kretsløp som både tar opp og slipper ut klimagasser over et langt kortere tidsperspektiv. Forskjellene mellom fossile utslipp og utslipp knyttet til biologiske kretsløp utgjør et prinsipielt og viktig skille.</p>
----------------------------	---

Hvem	1A) Er det noen tiltak som virker fornuftige fram mot 2030, men som ikke står seg i et 2050-perspektiv, og hvordan skal vi prioritere mellom ulike tiltak?	1B) Hvilke grep må gjøres nå, for å sikre at vi blir et lavutslippssamfunn i 2050? For eksempel: hvilke nye virkemidler og beslutningsverktøy må vi ta i bruk for å endre beslutningene som tas i dag?	1C) Hvilke sektorer skal fortsatt tillates å ha utslipp i 2050, og hvordan skal vi prioritere mellom disse?	1D) Hvordan kan vi sikre at oppnåelse av langsiktige klimamål blir prioritert også når beslutningstakere står ovenfor akutte kriser?
-------------	---	---	--	---

Animalia og Matprat	<p>Mens de fossile utslippene i landbruksektoren kan og bør elimineres, vil det alltid være biologiske utslipp knyttet til matproduksjon. Samtidig er det mulig å redusere også disse. Som eksempel er det demonstrert at man kan kutte opp mot 20-30 prosent av metanutslippene i storfeproduksjon ved hjelp av å tilsette rødalger i fôret. Det pågår mye forskning knyttet til dette og innen 2030 har landbruket mål om å redusere klimagassutslippene med 5 millioner tonn CO2-ekvivalenter.</p> <p>Når man skal utarbeide retningslinjer for bærekraftige nullutslippssamfunn er det avgjørende at de grunnleggende behovene i befolkningen ivaretas og prioriteres først. Matsikkerhet og ernæring er blant disse og husdyrnæringen er igjen et av de viktigste elementene i norsk matproduksjon. Vi håper derfor at klimautvalget 2050 oppnår et helhetlig perspektiv når det gjelder bærekraftige norske matsystemer og landbruksektoren.</p>
----------------------------	--

Hvem	1A) Er det noen tiltak som virker fornuftige fram mot 2030, men som ikke står seg i et 2050-perspektiv, og hvordan skal vi prioritere mellom ulike tiltak?	1B) Hvilke grep må gjøres nå, for å sikre at vi blir et lavutslippssamfunn i 2050? For eksempel: hvilke nye virkemidler og beslutningsverktøy må vi ta i bruk for å endre beslutningene som tas i dag?	1C) Hvilke sektorer skal fortsatt tillates å ha utslipp i 2050, og hvordan skal vi prioritere mellom disse?	1D) Hvordan kan vi sikre at oppnåelse av langsiktige klimamål blir prioritert også når beslutningstakere står ovenfor akutte kriser?
-------------	---	---	--	---

Statkraft	Det er stor usikkerhet knyttet både til i hvilken grad vi når klimamål, hvordan kostnadsutviklingen blir for ulike teknologier, hvordan fremtidens næringsstruktur vil se ut og hvilke barrierer som må overkommes. Det er derfor vanskelig å si allerede i dag hva som vil virke fornuftig på kort sikt, men ikke være fornuftig i et 2050-perspektiv. Særlig siden det også avhenger av beslutninger som tas i fremtiden.	I Norge har vi i dag en elektrisitetsforsyning som nesten utelukkende består av fornybar energi. Dette skiller oss ut fra andre land som er avhengig av å fase ut fossil kraftproduksjon samtidig som de bygger ut fornybar kapasitet. Men fortsatt er bare rett over halvparten av Norges energiforbruk fornybart. For å erstatte bruken av fossil energi vil det være behov for mer fornybar energi, utvikling av ny teknologi og bruk av eksisterende teknologi som per i dag ikke er bedriftsøkonomisk lønnsom.	Det er vanskelig å allerede i dag avgjøre hvor det vil være behov for utslipp. Landbruk, luftfart, og enkelte industrielle prosesser er eksempler på områder hvor det er vanskelig å kutte utslipp helt til null. Det kan også være sektorer hvor det er mulig, men svært kostbart å redusere utslippene helt ned til null. I en vurdering av hvilke sektorer som skal tillates å ha utslipp i 2050 er det viktig å ha med at kostnytte kan endres over tid, teknologisk utvikling, endringer av vaner og preferanse kan ha stor betydning for hva som er	For å lykkes med å redusere globale utslipp i tråd med Parisavtalen vil klimapolitikk måtte være et sentralt politisk tema gjennom hele dette århundret, både når det gjelder behov for utslippskutt og i form av tilpasning til klimaendringer. En langsiktig klima- og energipolitikk må legge opp til at forbrukere og næringsliv har fortløpende incentiver til å redusere utslipp. Det taler også for en politikk som i størst mulig grad er kostnadseffektiv slik at det frigjøres ressurser til å løse andre utfordringer samfunnet vil møte de neste tiårene. Det
------------------	---	---	---	---

Hvem	1A) Er det noen tiltak som virker fornuftige fram mot 2030, men som ikke står seg i et 2050-perspektiv, og hvordan skal vi prioritere mellom ulike tiltak?	1B) Hvilke grep må gjøres nå, for å sikre at vi blir et lavutslippssamfunn i 2050? For eksempel: hvilke nye virkemidler og beslutningsverktøy må vi ta i bruk for å endre beslutningene som tas i dag?	1C) Hvilke sektorer skal fortsatt tillates å ha utslipp i 2050, og hvordan skal vi prioritere mellom disse?	1D) Hvordan kan vi sikre at oppnåelse av langsiktige klimamål blir prioritert også når beslutningstakere står ovenfor akutte kriser?
-------------	---	---	--	---

Statkraft	<p>Dette taler for utstrakt bruk av brede virkemidler som karbonprising. Det gir forbrukere og næringsliv incentiv til å endre adferd og investere i teknologi som reduserer utslipp. En transparent og tilstrekkelig høy pris vil gi aktører et godt utgangspunkt til å vurdere om investeringer står seg i et langsiktig perspektiv og til å unngå investeringer som ikke er lønnsomme dersom vi når klimamål.</p> <p>Klimamål som settes bør</p>	<p>Over tid vil det være lettere å planlegge for å nå klimamål dersom man har trygghet for at en økning i forbruket vil tilsvares av en økning i produksjonen av fornybar energi. Det norske kraftsystemet har over tid vist at det kan bidra med betydelig utbygging, når det er aksept for dette. Manglende støtte til utbygging av fornybar energi vil føre til ubalanse og svekke energiomstillingen. Tilsvarende vil perioder med betydelig overskudd uten økt forbruk gi lave inntekter til produsenter, og utsette fremtidige investeringer.</p>	<p>nødvendige utslipp.</p> <p>Det er også et spørsmål hvor stor kostnaden blir for negative utslipp og fordeling av utslipp mellom ulike land. En høy karbonpris vil være et viktig signal for å fordele mellom sektorer. Et kvotemarked kan være en særlig god løsning for fordeling av utslipp i en residual, siden det vil få tydelig frem betalingsvilligheten i ulike sektorer og kan kobles sammen med kostnaden for negative utslipp.</p>	<p>er viktig at klimapolitikken ikke bare baseres på utgifter over statsbudsjettet. Lovfesting, forbud og påbud kan være eksempler på tiltak som ikke har budsjettkonsekvenser. Karbonprising gir inntekter til myndigheter og har dermed en positiv budsjettvirkning.</p>
------------------	---	---	--	--

Hvem	1A) Er det noen tiltak som virker fornuftige fram mot 2030, men som ikke står seg i et 2050-perspektiv, og hvordan skal vi prioritere mellom ulike tiltak?	1B) Hvilke grep må gjøres nå, for å sikre at vi blir et lavutslippssamfunn i 2050? For eksempel: hvilke nye virkemidler og beslutningsverktøy må vi ta i bruk for å endre beslutningene som tas i dag?	1C) Hvilke sektorer skal fortsatt tillates å ha utslipp i 2050, og hvordan skal vi prioritere mellom disse?	1D) Hvordan kan vi sikre at oppnåelse av langsiktige klimamål blir prioritert også når beslutningstakere står ovenfor akutte kriser?
-------------	---	---	--	---

Statkraft	være tydelige, kommuniseres godt og følges opp av myndighetene slik at investorene har trygghet om at målene vil bli nådd. Det vil gi investorer bedre forutsetninger til å fatte gode beslutninger og reduserer faren for feilinvesteringer. Klimamål som ikke blir ansett som reelle eller forpliktende er lite hensiktsmessig politisk og vil svekke heller enn øke tilliten til klimapolitikken.	Siden det tar lang tid å bygge ut fornybar energi er det viktig at barrierene mot utbygging, både i form av landbasert vind og havvind, reduseres. Det er også viktig at skatteendringene som kom på grunnrenteskatten for vannkraft videreføres, ettersom den har økt lønnsomheten og lagt til rette for nødvendige oppgraderinger av norsk vannkraft. NVE frykter et effektunderskudd frem mot 2030, og dette kan gjøre det norske kraftsystemet mindre robust og føre til økte priser. Det er derfor nødvendig med investeringer i vannkraft som		
------------------	--	---	--	--

Hvem	1A) Er det noen tiltak som virker fornuftige fram mot 2030, men som ikke står seg i et 2050-perspektiv, og hvordan skal vi prioritere mellom ulike tiltak?	1B) Hvilke grep må gjøres nå, for å sikre at vi blir et lavutslippssamfunn i 2050? For eksempel: hvilke nye virkemidler og beslutningsverktøy må vi ta i bruk for å endre beslutningene som tas i dag?	1C) Hvilke sektorer skal fortsatt tillates å ha utslipp i 2050, og hvordan skal vi prioritere mellom disse?	1D) Hvordan kan vi sikre at oppnåelse av langsiktige klimamål blir prioritert også når beslutningstakere står ovenfor akutte kriser?
-------------	---	---	--	---

Statkraft		<p>bidrar til økt installert effekt, så vel som at det gis konsesjon til investeringer i nett. Energieffektivisering og sol på tak kan også bidra til å styrke energibalansen.</p> <p>En rekke sektorer er vanskelig å elektrifisere. For å nå helt ned mot 95 prosent reduksjon i klimagassutslipp viser Statkrafts analyser at vi trenger energibærere som hydrogen i de sektorer som er vanskelige å avkarbonisere.</p> <p>Markedsbetingelsene for hydrogen er enda ikke til stede, men dersom Norge skal kunne</p>		
------------------	--	--	--	--

Hvem	1A) Er det noen tiltak som virker fornuftige fram mot 2030, men som ikke står seg i et 2050-perspektiv, og hvordan skal vi prioritere mellom ulike tiltak?	1B) Hvilke grep må gjøres nå, for å sikre at vi blir et lavutslippssamfunn i 2050? For eksempel: hvilke nye virkemidler og beslutningsverktøy må vi ta i bruk for å endre beslutningene som tas i dag?	1C) Hvilke sektorer skal fortsatt tillates å ha utslipp i 2050, og hvordan skal vi prioritere mellom disse?	1D) Hvordan kan vi sikre at oppnåelse av langsiktige klimamål blir prioritert også når beslutningstakere står ovenfor akutte kriser?
-------------	---	---	--	---

Statkraft		<p>nå 2050 målene må det allerede i dag begynne å utvikles verdikjeder for hydrogen, både blått og grønt. Dette behovet gjelder også andre land som har satt netto-nullmål og i de fleste langsiktige energimarkedsanalyser hvor globale utslipp går mot netto-null i 2050 vokser det frem en betydelig hydrogenøkonomi. Karbonprising vil være et viktig virkemiddel for å gjøre hydrogen konkurransedyktig, men det vil også være behov for mer målrettede tiltak som differansekontrakter for å bygge</p>		
------------------	--	--	--	--

Hvem	1A) Er det noen tiltak som virker fornuftige fram mot 2030, men som ikke står seg i et 2050-perspektiv, og hvordan skal vi prioritere mellom ulike tiltak?	1B) Hvilke grep må gjøres nå, for å sikre at vi blir et lavutslippssamfunn i 2050? For eksempel: hvilke nye virkemidler og beslutningsverktøy må vi ta i bruk for å endre beslutningene som tas i dag?	1C) Hvilke sektorer skal fortsatt tillates å ha utslipp i 2050, og hvordan skal vi prioritere mellom disse?	1D) Hvordan kan vi sikre at oppnåelse av langsiktige klimamål blir prioritert også når beslutningstakere står ovenfor akutte kriser?
-------------	---	---	--	---

Statkraft		opp økonomisk bærekraftige verdikjeder.		
------------------	--	---	--	--

Hvem	1A) Er det noen tiltak som virker fornuftige fram mot 2030, men som ikke står seg i et 2050-perspektiv, og hvordan skal vi prioritere mellom ulike tiltak?	1B) Hvilke grep må gjøres nå, for å sikre at vi blir et lavutslippssamfunn i 2050? For eksempel: hvilke nye virkemidler og beslutningsverktøy må vi ta i bruk for å endre beslutningene som tas i dag?	1C) Hvilke sektorer skal fortsatt tillates å ha utslipp i 2050, og hvordan skal vi prioritere mellom disse?	1D) Hvordan kan vi sikre at oppnåelse av langsiktige klimamål blir prioritert også når beslutningstakere står ovenfor akutte kriser?
-------------	---	---	--	---

SINTEF Energi	Denne problemstillingen er aktualisert av krigen i Ukraina. Vi har en todelt utfordring - gjøre oss uavhengig av russisk gass så raskt som mulig, samtidig som vi holder fast ved netto null utslipp (klimanøytral) i 2050. Utfordringene er ikke nødvendigvis motsetninger, men det trengs en transisjons analyse for å gjøre oss trygge på at gode kortsiktige tiltak faktisk også er en del av en langsiktig plan. Vi foreslår å etablere en scenariestudie som kan	Omlegging til et lavutslippssamfunn er av en slik dimensjon og hastighet at beslutningsprosesser er en del av endringen. De fleste av dagens prosesser er bundet opp av reguleringer og direktiver som er skreddersydd for inkrementelle endringer. FOU/innovasjonsmiljø, myndigheter, næringsliv og kapital må samspille om å skape beslutningsprosesser som er tilpasset utfordringen. Ingen av aktørene kan kun peke på de andre, alle må ta del i endringsprosesser for å nå målene.	Dette er en problemstilling som må tas inn i transisjonsanalysene og valg av mulige "stier" mot 2050. Jo mer vi kvitter oss med av utslipp tidlig, jo enklere blir fortsettelesen. En illustrasjon på prioritering er raskt å bli uavhengig av russisk gass ved å bruke mer fossile energikilder opp mot å tåle høye gasspriser en periode mens en bygger ut fornybar energi. Dette er igjen et argument for en transisjonsanalyse og omforente stier basert på klare prioriteringer.	Løsning av kortsiktige kriser må ikke gå på akkord med muligheten for å nå de langsiktige klimamålene. Transisjonsanalyser, med scenarier og stier til en framtid uten utslipp vil gi et godt styringsverktøy for å sikre dette. Og naturlig nok må planene legges om og "stiene" konsolideres/ legges på nytt om forutsetningene igjen endres av uforutsette hendelser.
----------------------	--	--	---	--

Hvem	1A) Er det noen tiltak som virker fornuftige fram mot 2030, men som ikke står seg i et 2050-perspektiv, og hvordan skal vi prioritere mellom ulike tiltak?	1B) Hvilke grep må gjøres nå, for å sikre at vi blir et lavutslippssamfunn i 2050? For eksempel: hvilke nye virkemidler og beslutningsverktøy må vi ta i bruk for å endre beslutningene som tas i dag?	1C) Hvilke sektorer skal fortsatt tillates å ha utslipp i 2050, og hvordan skal vi prioritere mellom disse?	1D) Hvordan kan vi sikre at oppnåelse av langsiktige klimamål blir prioritert også når beslutningstakere står ovenfor akutte kriser?
-------------	---	---	--	---

SINTEF Energi	definere et sett med stier fram mot 2050 målene som også bidrar til å løse den kortsiktige krisen. Omforente stier mot 2050 kan ta ned risikoen for investeringer og bidra til samordning av tiltak og innovasjon som drar i samme retning med i den størrelsesordenen vi trenger, og være et godt verktøy for rangering av tiltak langs en tidslinje. En slik prosess bør være faktabasert, sikre bred oppslutning, og "do no			
----------------------	--	--	--	--

Hvem	1A) Er det noen tiltak som virker fornuftige fram mot 2030, men som ikke står seg i et 2050-perspektiv, og hvordan skal vi prioritere mellom ulike tiltak?	1B) Hvilke grep må gjøres nå, for å sikre at vi blir et lavutslippssamfunn i 2050? For eksempel: hvilke nye virkemidler og beslutningsverktøy må vi ta i bruk for å endre beslutningene som tas i dag?	1C) Hvilke sektorer skal fortsatt tillates å ha utslipp i 2050, og hvordan skal vi prioritere mellom disse?	1D) Hvordan kan vi sikre at oppnåelse av langsiktige klimamål blir prioritert også når beslutningstakere står ovenfor akutte kriser?
-------------	---	---	--	---

SINTEF Energi	harm" i forhold til FNs bærekraftsmål.			
----------------------	---	--	--	--

Hvem	1A) Er det noen tiltak som virker fornuftige fram mot 2030, men som ikke står seg i et 2050-perspektiv, og hvordan skal vi prioritere mellom ulike tiltak?	1B) Hvilke grep må gjøres nå, for å sikre at vi blir et lavutslippssamfunn i 2050? For eksempel: hvilke nye virkemidler og beslutningsverktøy må vi ta i bruk for å endre beslutningene som tas i dag?	1C) Hvilke sektorer skal fortsatt tillates å ha utslipp i 2050, og hvordan skal vi prioritere mellom disse?	1D) Hvordan kan vi sikre at oppnåelse av langsiktige klimamål blir prioritert også når beslutningstakere står ovenfor akutte kriser?
-------------	---	---	--	---

Naturvern forbundet	<p>Tiltak må levere på både klimamål og naturmål.</p> <p>I rapporten "Fossilfritt Norge" legger Naturvernforbundet til grunn at Norge skal være uavhengig av fossil energi innen 2040 og skisserer tiltak for dette. Rask utfasing av fossil energibruk og energiutvinning er viktig for å greie de store omleggingene på lang sikt. Som et rikt og ressurssterkt land som har tjent mye på fossil energi, bør Norge være et forbilde for andre</p>	<p>Økt CO2-avgift er viktig og avgiften bør trappes opp raskere enn klimaplanen har lagt opp til. Vi må se hvordan det kan stilles strengere krav og betingelser til redusert energiforbruk og utslippskutt i alle sammenhenger. I tillegg må styringseffektive grep som forbud og påbud brukes. I 2050-perspektiv er det nødvendig med flere forbud slik vi f.eks. har hatt med forbudet mot fyring med fossil olje.</p> <p>I en verden med tilnærmet nullutslipp i 2050 er det ikke plass til olje- og gassindustrien.</p>	<p>1C) Alle sektorer må kutte utslipp, men det kan være vanskelig å kutte alle utslipp i landbrukssektoren. Olje- og gassindustrien må være avsluttet innen 2050, noe som gir null utslipp der.</p> <p>Selv med sirkulær økonomi vil det være vanskelig å oppnå 100 prosent materialgjenvinning. Det er derfor behov for noe påfyll av nye materialer og mineraler fra prosessindustrien. Prosess 21 har identifisert nye teknologier som vil redusere klimagassutslippene i ulike deler av prosessindustrien.</p>
----------------------------	---	--	---

Hvem	1A) Er det noen tiltak som virker fornuftige fram mot 2030, men som ikke står seg i et 2050-perspektiv, og hvordan skal vi prioritere mellom ulike tiltak?	1B) Hvilke grep må gjøres nå, for å sikre at vi blir et lavutslippssamfunn i 2050? For eksempel: hvilke nye virkemidler og beslutningsverktøy må vi ta i bruk for å endre beslutningene som tas i dag?	1C) Hvilke sektorer skal fortsatt tillates å ha utslipp i 2050, og hvordan skal vi prioritere mellom disse?	1D) Hvordan kan vi sikre at oppnåelse av langsiktige klimamål blir prioritert også når beslutningstakere står ovenfor akutte kriser?
-------------	---	---	--	---

Naturvern forbundet	<p>deler av verden.</p> <p>Vi må derfor ikke overvurdere CCS som et tiltak. Det er fornuftig for å bruke CCS til å kutte prosessutslipp, men neppe for å kutte utslipp fra forbrenning av fossil energi. CCS på avfallsforbrenning er et tiltak for å nå klimamål i de store byene som Oslo og Bergen, men kan potensielt ha lock-in-effekter og virke motstridende til mål om avfallsreduksjon. Slike tiltak bør kombineres med en helhetlig nasjonal</p>	<p>All tildeling av petroleumslisenser på norsk sokkel må derfor stanses. Videre må det lages en nedtrappingsplan for å fase ut petroleumsvirksomheten innen 2040.</p> <p>Det må innføres årlige klimabudsjett som skal tallfeste hvordan statsbudsjettet påvirker klimagassutslippene ved å beregne utslippskonsekvenser av alle kapittel.</p> <p>Planer må vise kostnader ved å ikke nå klimamål.</p>	
----------------------------	--	---	--

Hvem	1A) Er det noen tiltak som virker fornuftige fram mot 2030, men som ikke står seg i et 2050-perspektiv, og hvordan skal vi prioritere mellom ulike tiltak?	1B) Hvilke grep må gjøres nå, for å sikre at vi blir et lavutslippssamfunn i 2050? For eksempel: hvilke nye virkemidler og beslutningsverktøy må vi ta i bruk for å endre beslutningene som tas i dag?	1C) Hvilke sektorer skal fortsatt tillates å ha utslipp i 2050, og hvordan skal vi prioritere mellom disse?	1D) Hvordan kan vi sikre at oppnåelse av langsiktige klimamål blir prioritert også når beslutningstakere står ovenfor akutte kriser?
-------------	---	---	--	---

Naturvern forbundet	avfallsplan som eventuelt prioriterer CCS for noen få anlegg kombinert med en storstilt plan for å redusere avfallsmengder og dernest mengde karbon i restavfallet. Gjennom målrettet satsing på sirkulær økonomi (avfallsreduksjon, lavere materielt forbruk og materialgjenvinning) vil vi oppnå lavere klimagassutslipp fra avfallshåndtering enn ved CCS på avfallsforbrenningsanlegg.	<p>For å sikre bærekraftig produksjon og forbruk trengs det slagkraftige virkemidler for energieffektivisering og energisparing, samt virkemidler som reduserer det materielle forbruket og stimulerer et høyere tjenesteinnhold i forbruket ved lengre levetid på produkter, avgiftslettelser for reparasjon, mv.</p> <p>Hovedtiltaket i transportsektoren ser ut til å være å bytte drivstoff (fra bensin/diesel til el). Elmotoren er effektiv, og elbiler er langt å foretrekke framfor bensin- og diesalbiler. Men</p>		
----------------------------	--	---	--	--

Hvem	1A) Er det noen tiltak som virker fornuftige fram mot 2030, men som ikke står seg i et 2050-perspektiv, og hvordan skal vi prioritere mellom ulike tiltak?	1B) Hvilke grep må gjøres nå, for å sikre at vi blir et lavutslippssamfunn i 2050? For eksempel: hvilke nye virkemidler og beslutningsverktøy må vi ta i bruk for å endre beslutningene som tas i dag?	1C) Hvilke sektorer skal fortsatt tillates å ha utslipp i 2050, og hvordan skal vi prioritere mellom disse?	1D) Hvordan kan vi sikre at oppnåelse av langsiktige klimamål blir prioritert også når beslutningstakere står ovenfor akutte kriser?
-------------	---	---	--	---

Naturvern forbundet	<p>Elektrifisering av norsk sokkel kan virke fornuftig på kort sikt, men er ikke det verken på kort eller lang sikt. De største utslippene kommer ikke fra produksjonen av olje og gass, men når oljen og gassen vi selger brukes andre steder i verden. Klimaendringer er et globalt problem, og for å unngå farlige klimaendringer må vi fase ut all bruk av olje, kull og gass. Elektrifisering av plattformene løser ikke dette problemet.</p>	<p>virkemidlene som brukes, gjør det billigere og enklere å kjøre bil framfor å reise kollektivt eller velge andre mindre ressurskrevende transportformer som gange og sykle, og de bidrar også til mer reising totalt sett. Det er fortsatt betydelige samfunnsmessige ulemper fra personbilbruk, særlig i byområdene, og det bygges også mye motorvei med begrunnelsen at trafikken skal vokse, med tilhørende store natur- og klimakonsekvenser. Det er også et betydelig klima- og ressursforbruk fra produksjon av elbiler.</p>	
----------------------------	--	--	--

Hvem	1A) Er det noen tiltak som virker fornuftige fram mot 2030, men som ikke står seg i et 2050-perspektiv, og hvordan skal vi prioritere mellom ulike tiltak?	1B) Hvilke grep må gjøres nå, for å sikre at vi blir et lavutslippssamfunn i 2050? For eksempel: hvilke nye virkemidler og beslutningsverktøy må vi ta i bruk for å endre beslutningene som tas i dag?	1C) Hvilke sektorer skal fortsatt tillates å ha utslipp i 2050, og hvordan skal vi prioritere mellom disse?	1D) Hvordan kan vi sikre at oppnåelse av langsiktige klimamål blir prioritert også når beslutningstakere står ovenfor akutte kriser?
-------------	---	---	--	---

Naturvern forbundet	<p>Det er viktig å kutte utslipp raskt i transportsektoren, men vi må passe på å velge løsninger som løser flere utfordringer samtidig og ikke låser samfunnet til et transportsystem som kanskje gir noe lavere klimagassutslipp, men ikke løser resten av miljøutfordringene i sektoren. Mer om avgifter på elbiler under spørsmål 1B.</p> <p>Økt bruk av skogen og skogressurser kan framstå som et fristende klimatiltak,</p>	<p>Vi etterlyser derfor to grep:</p> <p>(1) Det må satses mer på å dempe transportbehovet gjennom god arealplanlegging og mer satsing på gange, sykkel og kollektivtransport.</p> <p>(2) De bruksavhengige elbilfordelene bør fases ut. Fordelen bør knyttes til kjøp, slik at folk velger elbil framfor bensin-/dieselbil. Når det etter hvert innføres kjøpsavgifter på elbil, bør disse differensieres på bakgrunn av bilens klima- og ressursfotavtrykk.</p>	
----------------------------	---	--	--

Hvem	1A) Er det noen tiltak som virker fornuftige fram mot 2030, men som ikke står seg i et 2050-perspektiv, og hvordan skal vi prioritere mellom ulike tiltak?	1B) Hvilke grep må gjøres nå, for å sikre at vi blir et lavutslippssamfunn i 2050? For eksempel: hvilke nye virkemidler og beslutningsverktøy må vi ta i bruk for å endre beslutningene som tas i dag?	1C) Hvilke sektorer skal fortsatt tillates å ha utslipp i 2050, og hvordan skal vi prioritere mellom disse?	1D) Hvordan kan vi sikre at oppnåelse av langsiktige klimamål blir prioritert også når beslutningstakere står ovenfor akutte kriser?
-------------	---	---	--	---

Naturvern forbundet	men det kan skape nye utfordringer for både klima og natur. Vi omtaler skogbruk nærmere under spørsmål 6G.			
----------------------------	--	--	--	--

Hvem	1A) Er det noen tiltak som virker fornuftige fram mot 2030, men som ikke står seg i et 2050-perspektiv, og hvordan skal vi prioritere mellom ulike tiltak?	1B) Hvilke grep må gjøres nå, for å sikre at vi blir et lavutslippssamfunn i 2050? For eksempel: hvilke nye virkemidler og beslutningsverktøy må vi ta i bruk for å endre beslutningene som tas i dag?	1C) Hvilke sektorer skal fortsatt tillates å ha utslipp i 2050, og hvordan skal vi prioritere mellom disse?	1D) Hvordan kan vi sikre at oppnåelse av langsiktige klimamål blir prioritert også når beslutningstakere står ovenfor akutte kriser?
-------------	---	---	--	---

Samfunnsbedriftene	<p>1 B) Hvilke grep må gjøres nå, for å sikre at vi blir et lavutslippssamfunn i 2050? For eksempel: hvilke nye virkemidler og beslutningsverktøy må vi ta i bruk for å endre beslutningene som tas i dag?</p> <p>En sirkulærøkonomi vil bidra stort til at Norge blir et lavutslippssamfunn. Følgende grep bør gjøres nå:</p> <ul style="list-style-type: none"> - En sterkere håndhevelse av forurensere betaler prinsippet (PPP). Da trengs det et velrettet produsentansvar som faktisk sørger for at forurenseren betaler og at produsenter/importører ikke slipper unna ansvaret. - Strengere regler for produktdesign vil gjøre at produsenter må designe og produsere for miljøets beste. - Stimulere til sirkulært forbruk ved å innføre en avgift på produkter som må forbrennes, eller deponeres, fordi produktene ikke kan gjenbrukes eller gjenvinnes. - Virkemiddelapparatet må gi økonomisk støtte til alle som vil bidra til det grønne skiftet – uavhengig av sektor og eierskap. Dette burde gjelde både innovasjon og økt bruk av kjent teknologi. - I transportpolitikken og transportplanleggingen benytter en i dag samfunnsøkonomiske modeller som ikke tar tilstrekkelig hensyn til at transportsektoren står for 60 prosent av klimautslippene i ikke-kvotepliktig sektor, redusert naturmangfold mv. Her er det et stort behov for å utvikle nye metoder og modeller som gjør at sektoren reelt sett bidrar til forbedringer. Det vises her også til en interessant svensk utredning fra 2022, SOU 2022:21 Rätt för klimatet, som tar opp denne problematikken. Det må også bli en mer helhetlig planlegging, ikke sektorplanlegging (vei, kyst, bane, luft) som det i realiteten er i dag. Dette kan eksempelvis løses med et eget transportdirektorat el. som er løsrevet fra sektordirektoratene.
---------------------------	--

Hvem	1A) Er det noen tiltak som virker fornuftige fram mot 2030, men som ikke står seg i et 2050-perspektiv, og hvordan skal vi prioritere mellom ulike tiltak?	1B) Hvilke grep må gjøres nå, for å sikre at vi blir et lavutslippssamfunn i 2050? For eksempel: hvilke nye virkemidler og beslutningsverktøy må vi ta i bruk for å endre beslutningene som tas i dag?	1C) Hvilke sektorer skal fortsatt tillates å ha utslipp i 2050, og hvordan skal vi prioritere mellom disse?	1D) Hvordan kan vi sikre at oppnåelse av langsiktige klimamål blir prioritert også når beslutningstakere står ovenfor akutte kriser?
-------------	---	---	--	---

Bergen kommune , ved Klimaetaten	<p>I klimaarbeidet har ein lett for å måle klimagassutslepp innanfor sine landegrenser-sjølv om klimakrisa er eit globalt problem. Me kan gjere tiltak som tek seg bra ut i det nasjonale klimagassrekneskapet, men som bidreg til utslepp utanfor landegrensene. Elektrifisering av sokkelen er eit døme på dette. Tiltaket har ein tvilsam klimaeffekt når ein reknar med utslepp utover det som står i klimagassrekneskapen til Noreg. Nasjonalt kan tiltaket</p>	<p>Klimautvalet legg vekt på at klimapolitikken må vera noko meir enn eit sett sektorplanar. Me seier oss heilt samde i den vurderinga, og støtter oss på innspelet frå ei rekke av leiarane i Nordadapt, som i ein kronikk uttrykker om den varsla nye meldinga om klimatilpassing skriv at dei «håper ... dette er siste gangen det lages en separat stortingsmelding for klimatilpassing». Forskinga og FN ber oss, alle land, byar, organisasjonar og verksemder om å ta tak i berekraftsmål 13, og sjå dette i lys av og samanheng med dei resterande</p>	<p>1 C) Av figuren på side 3 går det fram at for å nå 95% kutt i 2050 kan ein kun sleppe ut 2,6 mill. tonn CO2-ekvivalentar totalt, medan jordbrukssektoren i 2020 stod for eit utslepp på 4,5 mill. tonn åleine. Me har vanskar med å sjå for oss at dei resterande sektorane kan klare å kutte alle utslepp innan 2050, noko som nok inneber, sjølv med mogelegheiter for CCS, at også den norske matproduksjonen må gjennom ein enorm omstilling for å redusere sine utslepp til eit absolutt minimum.</p> <p>Me i Bergen meiner like fullt at ein bør legge opp til at det nettopp er jordbrukssektoren som slepper ut dei 2,6-5,1 tonn CO2-ekvivalentane i 2050. Dette grunnjev me med at tilgang til mat er eit grunnleggande behov, at klimaendringane vil gjere framtidig matproduksjon vanskelegare samt at tiltak for å redusere effekten av klimaendringar kan føre til auka konflikt og naud slik at det er viktig å vere mest mogeleg sjølvforsynt framover.</p>
---	--	--	--

Hvem	1A) Er det noen tiltak som virker fornuftige fram mot 2030, men som ikke står seg i et 2050-perspektiv, og hvordan skal vi prioritere mellom ulike tiltak?	1B) Hvilke grep må gjøres nå, for å sikre at vi blir et lavutslippssamfunn i 2050? For eksempel: hvilke nye virkemidler og beslutningsverktøy må vi ta i bruk for å endre beslutningene som tas i dag?	1C) Hvilke sektorer skal fortsatt tillates å ha utslipp i 2050, og hvordan skal vi prioritere mellom disse?	1D) Hvordan kan vi sikre at oppnåelse av langsiktige klimamål blir prioritert også når beslutningstakere står ovenfor akutte kriser?
-------------	---	---	--	---

Bergen kommune , ved Klimaetaten	<p>vere eit hinder for utvikling av ny industri som er avhengig av fornybar energi, og i Bergensregionen gir dette utfordringar med tilstrekkeleg nettkapasitet.</p> <p>Overgang til el-bilar er eit anna døme på dette. Elektrifisering av bilparken, som følgje av fritak for avgifter ved kjøp og bruk, er eit svært viktig virkemiddel og sentralt i klimaomstillinga. Samstundes har det store omfanget av private el-bilar</p>	<p>16 måla. Fara for mistilpassing (maladaptation) er eit av inntrykka som sitt sterkast i etter å ha satt seg inn i dei siste delrapportane frå FNs klimapanel. Difor håpar me i Bergen kommune at dette utvalet viser korleis ein slik heilskapleg klimapolitikk kan og bør sjå ut i praksis. Kva for institusjonar treng me? Korleis skal dei fungera? Kva type strukturar og reglar må endrast, og korleis? Og, korleis kan og skal klimaomsyn prioriterast høgare enn tilfellet dei siste tiåra? Me synes dette utkastet gir mange gode refleksjonar</p>		
---	--	---	--	--

Hvem	1A) Er det noen tiltak som virker fornuftige fram mot 2030, men som ikke står seg i et 2050-perspektiv, og hvordan skal vi prioritere mellom ulike tiltak?	1B) Hvilke grep må gjøres nå, for å sikre at vi blir et lavutslippssamfunn i 2050? For eksempel: hvilke nye virkemidler og beslutningsverktøy må vi ta i bruk for å endre beslutningene som tas i dag?	1C) Hvilke sektorer skal fortsatt tillates å ha utslipp i 2050, og hvordan skal vi prioritere mellom disse?	1D) Hvordan kan vi sikre at oppnåelse av langsiktige klimamål blir prioritert også når beslutningstakere står ovenfor akutte kriser?
-------------	---	---	--	---

Bergen kommune, ved Klimaetaten	uheldige konsekvensar både for klima og miljø, som arealbruk, indirekte utslipp og mikroplast. Ordningar for å fremje elbilbruk (reduerte bompenger og parkeringsavgifter for eksempel) gjer det mindre attraktivt å nytte kollektivtilbod. Ei diskusjon rundt rolla og omfanget av privatbilisme fram mot 2050 vil vere nyttig om kjem i den endelege rapporten frå Klimautvalget.	kring dette, både det heilskaplege og skilnaden mellom situasjonen på kort og lang sikt, og me voner endeleg rapport gjer stadig fleire svar og tydeleg vegval.		
--	---	---	--	--

Hvem	1A) Er det noen tiltak som virker fornuftige fram mot 2030, men som ikke står seg i et 2050-perspektiv, og hvordan skal vi prioritere mellom ulike tiltak?	1B) Hvilke grep må gjøres nå, for å sikre at vi blir et lavutslippssamfunn i 2050? For eksempel: hvilke nye virkemidler og beslutningsverktøy må vi ta i bruk for å endre beslutningene som tas i dag?	1C) Hvilke sektorer skal fortsatt tillates å ha utslipp i 2050, og hvordan skal vi prioritere mellom disse?	1D) Hvordan kan vi sikre at oppnåelse av langsiktige klimamål blir prioritert også når beslutningstakere står ovenfor akutte kriser?
-------------	---	---	--	---

Ungdom mens fylkesutvalg Trøndelag	Fylkeskommunene burde bruke "grønn" asfalt i likhet med Statens vegvesen. Stopp all innkjøp av engangsplast. Fremme samkjøring - bildelingstjenester slik som i Trondheim.	Elektrifisering av tog. Effektivisering av eksisterende vannkraftverk. Utvikling av hydrogen i skipstrafikken.	Tungindustri som må ha utslipp, altså der utslipp ikke kan unngås. Eksempler er stålverk og gruvedrift. Heller en effektivisering for å redusere utslippene.	Sikre at man har en gradvis overgang og lignende struktur som vi har i dag.
Bioagss Norge	I vurderingen av tiltak er det viktig at det er sirkulære verdikjeder som er grunnlaget for vurderingen av hva som er utslippsfritt. Biogass representerer en klimavennlig energiform som har noe punktutslipp i transportleddet, men som i en sirkulær verdikjede kan	Myndighetene må i større grad utvikle et virkemiddelapparat som legger til grunn helhetlige sirkulære verdikjeder. Først da henter vi ut nødvendig klimanytte. I dag er det for mye fokus på enkeltledd i energisektoren. Virkemiddelapparatet legger ikke til grunn de sirkulære	Om det her menes punktutslipp er det viktig å minne om at biogass kan ha lokalt utslipp, men et negativt utslippsregnskap fordi det i produksjonen av flytende biogass både brukes og fanges CO2. Derfor er det igjen viktig å legge til grunn	Tempoet må opp! I dag er det en treghet i det norske virkemiddelapparatet. Biogassbransjen ser at EU satser tungt på biogass, mens vi i Norge kun har tatt i bruk enklere virkemidler. Det er stor avstand mellom virkeligheten EU beskriver og den virkeligheten norske

Hvem	1A) Er det noen tiltak som virker fornuftige fram mot 2030, men som ikke står seg i et 2050-perspektiv, og hvordan skal vi prioritere mellom ulike tiltak?	1B) Hvilke grep må gjøres nå, for å sikre at vi blir et lavutslippssamfunn i 2050? For eksempel: hvilke nye virkemidler og beslutningsverktøy må vi ta i bruk for å endre beslutningene som tas i dag?	1C) Hvilke sektorer skal fortsatt tillates å ha utslipp i 2050, og hvordan skal vi prioritere mellom disse?	1D) Hvordan kan vi sikre at oppnåelse av langsiktige klimamål blir prioritert også når beslutningstakere står ovenfor akutte kriser?
-------------	---	---	--	---

Bioagss Norge	vise til negative utslippstall når fangst og bruk av CO2 er inkludert.	sammenhengene og gevinstene, de premierer for eksempel kun produksjonsleddet eller bruksleddet. Skal vi få ned utlippene må vi vri virkemiddelapparatet i retning av helthetstenkning. Først da blir klimaregnskapet tydelig.	sirkulære verdikjeder i politikktutforming.	myndigheter beskriver. Også når det gjelder å møte kriser. Dagens energikrise møtes ikke med offensive tiltak i biogassektoren, selv om det kan levers løsninger på kort sikt. Biogassbransjen kan levere energiproduksjon med kjente løsninger i dag. Biogass er også bærekraftig. Likevel skjer det ikke noe med virkemiddelapparatet som gjør at det skjer. Da møter vi kriser defensivt.
----------------------	--	---	---	--

Hvem	1A) Er det noen tiltak som virker fornuftige fram mot 2030, men som ikke står seg i et 2050-perspektiv, og hvordan skal vi prioritere mellom ulike tiltak?	1B) Hvilke grep må gjøres nå, for å sikre at vi blir et lavutslippssamfunn i 2050? For eksempel: hvilke nye virkemidler og beslutningsverktøy må vi ta i bruk for å endre beslutningene som tas i dag?	1C) Hvilke sektorer skal fortsatt tillates å ha utslipp i 2050, og hvordan skal vi prioritere mellom disse?	1D) Hvordan kan vi sikre at oppnåelse av langsiktige klimamål blir prioritert også når beslutningstakere står ovenfor akutte kriser?
-------------	---	---	--	---

Offshore Norge	<p>Elektrifisering av sokkelen er nødvendig for å redusere utslippene ved produksjon av olje og gass på både kort og lang sikt.</p> <p>Elektrifiseringsprosjektene som vedtas i dag skal først settes i drift i 2027-2028. Dette er tiltak som vil vare i hele feltets levetid. Dette er derfor tiltak som gir betydelige utslippsreduksjoner over lang tid, også etter 2050. Oljedirektoratets siste ressursrapport viser at det vil være produksjon på</p>	<p>Prioritet nr 1 må være en bærekraftig, rettferdig og kontrollert omstilling fra fossilt til fornybart. Gjenværende olje- og gassproduksjon i 2050 må skje med nær null utslipp, i tråd med Konkrafts klimaambisjoner, og utslippene knyttet til bruk (scope 3) må i størst mulig grad fanges opp og lagres gjennom konvensjonell CCS, ved produksjon av blå hydrogen eller ved andre lavutslippsløsninger.</p> <p>https://konkraft.no/aktuelt/det-er-mulig-a-reducere-co2-utslippene-med-50-prosent-innen-2030/</p>	<p>Det vil være sektorer som er vanskelig å elektrifisere, som tungindustri og enkelte transportsegmenter. For sektorer hvor karbonfangst er en mulighet må dette prioriteres. Det vil fortsatt være behov for olje og gass i 2050. Ambisjonene til petroleumsnæringen i Norge er at utslippene knyttet til produksjonen i 2050 skal være nær null.</p>	<p>Vi må holde fast på langsiktige klimamål, selv om det oppstår kriser underveis som gjør dette utfordrende.</p>
-----------------------	--	--	---	---

Hvem	1A) Er det noen tiltak som virker fornuftige fram mot 2030, men som ikke står seg i et 2050-perspektiv, og hvordan skal vi prioritere mellom ulike tiltak?	1B) Hvilke grep må gjøres nå, for å sikre at vi blir et lavutslippssamfunn i 2050? For eksempel: hvilke nye virkemidler og beslutningsverktøy må vi ta i bruk for å endre beslutningene som tas i dag?	1C) Hvilke sektorer skal fortsatt tillates å ha utslipp i 2050, og hvordan skal vi prioritere mellom disse?	1D) Hvordan kan vi sikre at oppnåelse av langsiktige klimamål blir prioritert også når beslutningstakere står ovenfor akutte kriser?
-------------	---	---	--	---

Offshore Norge	<p>norsk sokkel i 2050, og Miljødirektoratets Grønn omstilling rapport viser reduksjonspotensiale for de ulike elektrifiseringsprosjektene på norsk sokkel.</p> <p>https://www.npd.no/fakta/publikasjoner/rapporter/ressursrapporter/ressursrapport-2022/figurer/ https://www.miljodirektoratet.no/publikasjoner/2022/september/gronn-omstilling-klimatiltaksanalyse</p>			
-----------------------	---	--	--	--

Hvem	1A) Er det noen tiltak som virker fornuftige fram mot 2030, men som ikke står seg i et 2050-perspektiv, og hvordan skal vi prioritere mellom ulike tiltak?	1B) Hvilke grep må gjøres nå, for å sikre at vi blir et lavutslippssamfunn i 2050? For eksempel: hvilke nye virkemidler og beslutningsverktøy må vi ta i bruk for å endre beslutningene som tas i dag?	1C) Hvilke sektorer skal fortsatt tillates å ha utslipp i 2050, og hvordan skal vi prioritere mellom disse?	1D) Hvordan kan vi sikre at oppnåelse av langsiktige klimamål blir prioritert også når beslutningstakere står ovenfor akutte kriser?
-------------	---	---	--	---

Norsk Institutt for Naturforskning (NINA)	Ved valg av tiltak må en sikre at en velger de løsningene som bidrar til å oppnå både klima- og naturmålene for å sikre langsiktig bærekraftige løsninger. I tillegg har noen tiltak, som f.eks. planting av trær i åpne naturtyper, lite hensikt fram mot 2030 eller 2050, fordi det kommer å ta lang tid (lengre enn 10 år) før trærne bilder blir store nok bar/blad biomasse for å binde betydelige mengder av karbon. Likeså er økt hogst av gammelskog lite hensiktsmessig hverken i	Man nå målene for klima og natur gjennom å bevare og restaurere karbonlagrene og hindre utslipp fra natur jfr. Naturpanelets anbefalinger om sektorintegrering av virkemidler og beslutningsverktøy. NINA viser til anbefalinger i en rapport til KS om bærekraftig forvaltning av natur: i) Harmonisere virkemidler på en synergistisk måte. ii) Revidere/unngå/avslutte virkemidler som er skadelige for natur. iii) Tiltak for bedre kunnskap: o Forbedre datagrunnlag om karbonlager i økosystem, inkl.	Alle sektorer må bidra til å nå klimamålene. Det er ikke realistisk at det ikke skal være noen utslipp i framtiden, men alle sektorer kan redusere sine utslipp enten det er i energiforbruk, arealbruk eller annen ressursbruk som resulterer i utslipp. Energi- og ressursbesparinger og effektivisering er blant de mest effektive tiltakene for å redusere utslipp. Det kan og må gjøres av alle sektorer og samfunnsaktører. I tillegg vil det kreve at befolkningen reduserer sin energibruk som medfører klimagassutslipp,	Befolkningen må få god informasjon om utfordringene og behovene for tiltak. Slik kunnskap er avgjørende for å støtte opp under nødvendige tiltak. Videre må tiltak som kutter utslipp, lønne seg og folk må erfare og forstå at dette kreves og at det ikke trenger å innebære dårligere livskvalitet. Alle de positive effektene for samfunnet av å gjøre de riktige valgene må løftes fram og verdsettes i større grad enn kortsiktige gevinster. Dette krever at politikere klarer å formidle kunnskapsbasert politikk på en god og trygg
--	--	---	---	--

Hvem	1A) Er det noen tiltak som virker fornuftige fram mot 2030, men som ikke står seg i et 2050-perspektiv, og hvordan skal vi prioritere mellom ulike tiltak?	1B) Hvilke grep må gjøres nå, for å sikre at vi blir et lavutslippssamfunn i 2050? For eksempel: hvilke nye virkemidler og beslutningsverktøy må vi ta i bruk for å endre beslutningene som tas i dag?	1C) Hvilke sektorer skal fortsatt tillates å ha utslipp i 2050, og hvordan skal vi prioritere mellom disse?	1D) Hvordan kan vi sikre at oppnåelse av langsiktige klimamål blir prioritert også når beslutningstakere står ovenfor akutte kriser?
-------------	---	---	--	---

Norsk Institutt for Naturforskning (NINA)	2030 eller 2050-perspektiv mtp. tilbakebetalingstiden for tilvekst av ny planting. Det er behov for å gardere mot negative miljø- og samfunnsmessige effekter av klimatiltak gjennom strenge og effektive miljøkriterier (environmental safeguards).	kvantifisere utslipp ved arealbruk (forbedret karbonkalkulator). o Kvantitative mål for vern av natur, og landskapsstruktur knyttet til økologiske tilstand. o Kvantitative mål for å restaurere degradert natur. F.eks. EU kommisjonens lovforslag omfatter restaureringsplaner, kvantitative mål, rapporteringsplikt og synergier mellom restaureringsloven og klimaregelverk. Karbonlager, opptak og utslipp fra LULUCF-sektoren er underrapportert, spesielt store karbonlagrene i	noe som krever en målrettet virkemiddelbruk av alle sektorer.	måte over tid og ikke hige etter kortsiktig populistiske løsninger. NINA vil særlig trekke fram følgende tiltak for å hindre at naturverdier med tilhørende karbonlagre og opptaksmekanismer må vike for andre samfunnsøkonomiske hensyn i klimapolitikken: • Styrket kunnskapsgrunnlag og bruk av slik kunnskap rundt verdsetting av natur/klimaverdier er nødvendig for å sikre at klimamålene kan nås på kort og lang sikt. Dette sikrer at avveininger i bla. krisesituasjoner baseres på helhetlig informasjon om ulike
--	--	--	---	---

Hvem	1A) Er det noen tiltak som virker fornuftige fram mot 2030, men som ikke står seg i et 2050-perspektiv, og hvordan skal vi prioritere mellom ulike tiltak?	1B) Hvilke grep må gjøres nå, for å sikre at vi blir et lavutslippssamfunn i 2050? For eksempel: hvilke nye virkemidler og beslutningsverktøy må vi ta i bruk for å endre beslutningene som tas i dag?	1C) Hvilke sektorer skal fortsatt tillates å ha utslipp i 2050, og hvordan skal vi prioritere mellom disse?	1D) Hvordan kan vi sikre at oppnåelse av langsiktige klimamål blir prioritert også når beslutningstakere står ovenfor akutte kriser?
-------------	---	---	--	---

Norsk Institutt for Naturforskning (NINA)		<p>jord og myr (AR5 kart underrapporterer f.eks myr).</p> <ul style="list-style-type: none"> o Samling, strukturering og kvalitetsheving av miljøinformasjon. Iverksette et GIS-basert informasjonssystem om arealenes naturverdier, karbonlager, opptak og utslipp. Et system basert på FNs standard for naturregnskap (FNs SEEA-EA rammeverk) for arealplanlegging, rapportering og overvåking. o Nye verktøy for å vurdere klima- og naturpåvirkning. F eks. EU kommisjonens arbeid med overvåking og rapportering om klima og biologisk mangfold 		<p>samfunnsøkonomiske hensyn og deres verdier.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Det er viktig å bygge en felles visjon og forpliktende mål på tvers av sektorer og samfunnsinteresser om viktigheten av å ta vare på naturen, også for framtidige generasjoner, og som kan orientere handlinger og beslutninger også gjennom krisesituasjoner. • Det er viktig å fastsette noen skranker (i relevant lovverk) for å sikre naturverdiene og karbonlager som grunnleggende samfunnsøkonomiske verdier
--	--	--	--	---

Hvem	1A) Er det noen tiltak som virker fornuftige fram mot 2030, men som ikke står seg i et 2050-perspektiv, og hvordan skal vi prioritere mellom ulike tiltak?	1B) Hvilke grep må gjøres nå, for å sikre at vi blir et lavutslippssamfunn i 2050? For eksempel: hvilke nye virkemidler og beslutningsverktøy må vi ta i bruk for å endre beslutningene som tas i dag?	1C) Hvilke sektorer skal fortsatt tillates å ha utslipp i 2050, og hvordan skal vi prioritere mellom disse?	1D) Hvordan kan vi sikre at oppnåelse av langsiktige klimamål blir prioritert også når beslutningstakere står ovenfor akutte kriser?
-------------	---	---	--	---

Norsk Institutt for Naturforskning (NINA)		<p>samtidig.</p> <ul style="list-style-type: none"> o Målbare kriterier for arealpolitikk o Økt klima- og naturkompetanse i kommunene o Helhetlig naturkartlegging (areal og kvalitet) o Oppdatering av beregninger og vurderinger i Klimakur bør omfatte naturmangfoldmål (en klima- og naturkur). <p>iv) Økonomiske virkemidler:</p> <ul style="list-style-type: none"> o Naturavgift o Grønn kommunenøkkel o Gebyrfinansiering av naturbasert klimaberedskap – overvannsgebyrer o «Arealbanker» med potensial 		f.eks. bedre kartlegging og kunnskapsgrunnlag, framskrivninger og scenarier for å sette akutte kriser i perspektiv og gi en bedre forståelse for konsekvenser av ulike veivalg og behov for evt. avbøtende tiltak.
--	--	--	--	--

Hvem	1A) Er det noen tiltak som virker fornuftige fram mot 2030, men som ikke står seg i et 2050-perspektiv, og hvordan skal vi prioritere mellom ulike tiltak?	1B) Hvilke grep må gjøres nå, for å sikre at vi blir et lavutslippssamfunn i 2050? For eksempel: hvilke nye virkemidler og beslutningsverktøy må vi ta i bruk for å endre beslutningene som tas i dag?	1C) Hvilke sektorer skal fortsatt tillates å ha utslipp i 2050, og hvordan skal vi prioritere mellom disse?	1D) Hvordan kan vi sikre at oppnåelse av langsiktige klimamål blir prioritert også når beslutningstakere står ovenfor akutte kriser?
-------------	---	---	--	---

Norsk Institutt for Naturforskning (NINA)		<p>for naturrestaurering</p> <ul style="list-style-type: none"> o Incentivordninger for grunneiere, tiltakshavere, utviklere og aktører i planprosessene for kartlegging, arealnøytralitet, restaurering og naturbaserte løsninger. o Direkte støtteordninger til grunneiere (f.eks. kombineres med økologisk kompensasjon, karbon off-setting, sertifisering) for å verne karbonrik og artsrik natur. F.eks. gammelskog, myr og seminaturlig mark. <p>Restaurering av karbonlager og økologisk tilstand.</p> <p>v) Fjerne skadelige støtteordninger til treplanting i</p>		
--	--	--	--	--

Hvem	1A) Er det noen tiltak som virker fornuftige fram mot 2030, men som ikke står seg i et 2050-perspektiv, og hvordan skal vi prioritere mellom ulike tiltak?	1B) Hvilke grep må gjøres nå, for å sikre at vi blir et lavutslippssamfunn i 2050? For eksempel: hvilke nye virkemidler og beslutningsverktøy må vi ta i bruk for å endre beslutningene som tas i dag?	1C) Hvilke sektorer skal fortsatt tillates å ha utslipp i 2050, og hvordan skal vi prioritere mellom disse?	1D) Hvordan kan vi sikre at oppnåelse av langsiktige klimamål blir prioritert også når beslutningstakere står ovenfor akutte kriser?
-------------	---	---	--	---

Norsk Institutt for Naturforskning (NINA)		<p>artsrike/karbonrike naturtyper og planting av fremmede treslag, drenering av våtmark (kommunale næringsmidler).</p> <p>vi) Juridiske virkemidler (reguleringer):</p> <ul style="list-style-type: none"> o Revidere kriterier/krav for konsekvensutredningene for å ta hensyn til karbonlager, naturverdier og areal. Settes inn i alle ledd i byggeplaner (planprosesser og konsekvensutredninger i hht. PBL). o Krav om arealnøytralitet i utbyggingsprosjekter med nedbygging og fragmentering av natur. 		
--	--	---	--	--

Hvem	1A) Er det noen tiltak som virker fornuftige fram mot 2030, men som ikke står seg i et 2050-perspektiv, og hvordan skal vi prioritere mellom ulike tiltak?	1B) Hvilke grep må gjøres nå, for å sikre at vi blir et lavutslippssamfunn i 2050? For eksempel: hvilke nye virkemidler og beslutningsverktøy må vi ta i bruk for å endre beslutningene som tas i dag?	1C) Hvilke sektorer skal fortsatt tillates å ha utslipp i 2050, og hvordan skal vi prioritere mellom disse?	1D) Hvordan kan vi sikre at oppnåelse av langsiktige klimamål blir prioritert også når beslutningstakere står ovenfor akutte kriser?
-------------	---	---	--	---

Norsk Institutt for Naturforskning (NINA)		<ul style="list-style-type: none"> o Igangsette arbeid med å øke karbonlagring og opptak i natur f.eks. et "net gain" system som i England også med krav om dette i lovverket. o Modernisere lovverk/regelverk som og innarbeider hensyn til klima og natur i forvaltning av arealer/ressurser (f.eks. jordloven og skogloven samt PBL). o Styrke vurdering av og hensyn til naturgoder i naturmangfoldloven. o Styrke plan- og bygningsloven , herunder: <ul style="list-style-type: none"> • Styrke klima- og naturhensyn i PBL 		
--	--	---	--	--

Hvem	1A) Er det noen tiltak som virker fornuftige fram mot 2030, men som ikke står seg i et 2050-perspektiv, og hvordan skal vi prioritere mellom ulike tiltak?	1B) Hvilke grep må gjøres nå, for å sikre at vi blir et lavutslippssamfunn i 2050? For eksempel: hvilke nye virkemidler og beslutningsverktøy må vi ta i bruk for å endre beslutningene som tas i dag?	1C) Hvilke sektorer skal fortsatt tillates å ha utslipp i 2050, og hvordan skal vi prioritere mellom disse?	1D) Hvordan kan vi sikre at oppnåelse av langsiktige klimamål blir prioritert også når beslutningstakere står ovenfor akutte kriser?
-------------	---	---	--	---

Norsk Institutt for Naturforskning (NINA)		<ul style="list-style-type: none"> • Krav om oppdaterte plandata • Bryte bånd mellom utreder og utbygger • Økt satsing på regional planlegging • Klargjøre rettslige rammer for dispensasjoner. 		
--	--	---	--	--

Hvem	1A) Er det noen tiltak som virker fornuftige fram mot 2030, men som ikke står seg i et 2050-perspektiv, og hvordan skal vi prioritere mellom ulike tiltak?	1B) Hvilke grep må gjøres nå, for å sikre at vi blir et lavutslippssamfunn i 2050? For eksempel: hvilke nye virkemidler og beslutningsverktøy må vi ta i bruk for å endre beslutningene som tas i dag?	1C) Hvilke sektorer skal fortsatt tillates å ha utslipp i 2050, og hvordan skal vi prioritere mellom disse?	1D) Hvordan kan vi sikre at oppnåelse av langsiktige klimamål blir prioritert også når beslutningstakere står ovenfor akutte kriser?
-------------	---	---	--	---

Framtiden i våre hender	<p>FNs klimapanelts siste hovedrapport viste oss at valgene vi gjør i dag vil ha avgjørende betydning for hvor store muligheter vi har for et godt og bærekraftig samfunn i framtida. For å vite hvilke veivalg som er de riktige i dag, må vi ha en forståelse av hvilket framtidsscenario disse veivalgene leder oss i retning av.</p> <p>Det er svært mange aspekter av et bærekraftig samfunn som ikke kan belyses gjennom</p>	<p>1 B) I sin sjette hovedrapport er FNs klimapanel tydelig i sitt budskap om at dersom vi skal lykkes med klimamålene framover er vi avhengig av at perspektivet på klimaomstilling utvides fra et produksjons- og teknologiorientert fokus til å inkludere et etterspørsels- og forbruksbasert perspektiv. I tillegg påpeker de at vår største mulighet til å nå målene våre er dersom vi samtidig lykkes med en omfordeling til et mer rettferdig fordelt forbruk globalt. Analyser av vårt gjenstående karbonbudsjett innenfor et 1,5 graders scenario viser at vi må redusere de globale utslippene til under 3 tonn per person innen 2030 og under 1 tonn per person i 2050.</p> <p>Dersom man oppfatter klimaomstilling definert i et lys av territoriell klimastatistikk og klimapolitikk blir handlingsrommet til den enkelte innbygger veldig lite. Den geografiske metoden er godt egnet til å gi industrispesifikke virkemidler, men lite egnet til å gi råd om alle de mulige måtene du og jeg kan bidra på i hverdagen. I tillegg bidrar denne blindsonen indirekte til å nedvurdere handlinger som kutter utslipp i utlandet. Den kan gi insentiver til å kutte utslipp ved å samtidig øke utslippene i utlandet. (som for eksempel økt import av biodrivstoff eller dyrefôr dersom det forårsaker avskoging, elbilpolitikk dersom den fører til økt total bilproduksjon, energieffektiviseringstiltak dersom det bidrar til økt produksjon av importerte, utslippsintensive byggevarer etc). Det gjelder både offentlig sektor og privatpersoner.</p>
--------------------------------	--	--

Hvem	1A) Er det noen tiltak som virker fornuftige fram mot 2030, men som ikke står seg i et 2050-perspektiv, og hvordan skal vi prioritere mellom ulike tiltak?	1B) Hvilke grep må gjøres nå, for å sikre at vi blir et lavutslippssamfunn i 2050? For eksempel: hvilke nye virkemidler og beslutningsverktøy må vi ta i bruk for å endre beslutningene som tas i dag?	1C) Hvilke sektorer skal fortsatt tillates å ha utslipp i 2050, og hvordan skal vi prioritere mellom disse?	1D) Hvordan kan vi sikre at oppnåelse av langsiktige klimamål blir prioritert også når beslutningstakere står ovenfor akutte kriser?
-------------	---	---	--	---

Framtiden i våre hender	<p>klimagassutslipp. Derfor vil ikke en ren klimaanalyse være omfattende nok – vi må velge tiltak som sikrer lavutslipp, men også stanser nedbygging og forringing av natur og økosystemer.</p> <p>En svensk studie fra 2019 (Four low-carbon futures for a Swedish society beyond GDP growth) har sett på hvordan det svenske samfunnet skal lykkes med et utslippsmål på under 0,82 tonn per person i 2050. I tillegg tok analysen</p>	<p>For å adressere dette problemet trenger vi verktøy som analyserer klimagassutslipp i et forbruksbasert perspektiv og som inviterer aktører på alle beslutningsnivåer til handling og omstilling. For å bidra til en slik utvidelse av klimaomstillingen vil en forbruksbasert klimastatistikk være et godt og nødvendig verktøy. Det vil gi oss en analyse av hvor store klimagassutslipp vi har i dag, hva som forårsaker utslippene og en indikator på hva som kan gjøres for å kutte utslipp mest mulig effektivt.</p> <p>I en prosess hvor vi må redusere utslippene våre fra 11 tonn per person i Norge til ca 3 tonn i 2030 og videre til under 1 tonn i 2050 er det ingen tvil om at denne omstillingen vil berøre alle innbyggere på et personlig nivå. For at vi skal lykkes med dette vil det sannsynligvis også kreve at befolkningen deltar aktivt i og støtter opp om omstillingsprosessen. Det er derfor avgjørende at myndighetene så raskt som mulig kommuniserer nødvendigheten av en slik omstilling, inviterer og oppfordrer befolkningene til å delta og setter i gang prosesser for å gjøre omstillingsprosessen så rettferdig og inkluderende som mulig. Ved å bruke scenarioanalyser mot 2030 og 2050 som beskrevet under punkt 1 a vil det være mulig å synliggjøre hvordan ulike handlinger støtter opp under ulike framtidsscenarioer og dermed skape større bevissthet om omstillingsprosessen.</p>
--------------------------------	--	---

Hvem	1A) Er det noen tiltak som virker fornuftige fram mot 2030, men som ikke står seg i et 2050-perspektiv, og hvordan skal vi prioritere mellom ulike tiltak?	1B) Hvilke grep må gjøres nå, for å sikre at vi blir et lavutslippssamfunn i 2050? For eksempel: hvilke nye virkemidler og beslutningsverktøy må vi ta i bruk for å endre beslutningene som tas i dag?	1C) Hvilke sektorer skal fortsatt tillates å ha utslipp i 2050, og hvordan skal vi prioritere mellom disse?	1D) Hvordan kan vi sikre at oppnåelse av langsiktige klimamål blir prioritert også når beslutningstakere står ovenfor akutte kriser?
-------------	---	---	--	---

Framtiden i våre hender	<p>hensyn til arealbruk, demokrati og sosial utjevning. De skissert fire lavutslippsscenarioer som muliggjør dette.</p> <p>De ulike scenarioene synliggjør viktige veivalg for hvordan vi organiserer samfunnet vårt. Selv om de peker på svært ulike løsninger, er det mange fellestrekk. Noen av disse er:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Sterk reduksjon av personbiltransporten: To av scenarioene har redusert all 	
--------------------------------	--	--

Hvem	1A) Er det noen tiltak som virker fornuftige fram mot 2030, men som ikke står seg i et 2050-perspektiv, og hvordan skal vi prioritere mellom ulike tiltak?	1B) Hvilke grep må gjøres nå, for å sikre at vi blir et lavutslippssamfunn i 2050? For eksempel: hvilke nye virkemidler og beslutningsverktøy må vi ta i bruk for å endre beslutningene som tas i dag?	1C) Hvilke sektorer skal fortsatt tillates å ha utslipp i 2050, og hvordan skal vi prioritere mellom disse?	1D) Hvordan kan vi sikre at oppnåelse av langsiktige klimamål blir prioritert også når beslutningstakere står ovenfor akutte kriser?
-------------	---	---	--	---

Framtiden i våre hender	<p>persontransport med opptil 80%, mens to av scenarioene har en vekst i kollektivtransporten. Alle scenarioene forutsetter en høy overføring fra biltransport til kollektivtransport, sykkel, gange og overgang til bildeling.</p> <p>- Plantebasert kosthold: Tre av fire scenarioer forutsetter et fullt ut plantebasert kosthold. Kun scenarioet med lokal selvforsyning inneholder noen grad av kjøtt og/eller</p>	
--------------------------------	---	--

Hvem	1A) Er det noen tiltak som virker fornuftige fram mot 2030, men som ikke står seg i et 2050-perspektiv, og hvordan skal vi prioritere mellom ulike tiltak?	1B) Hvilke grep må gjøres nå, for å sikre at vi blir et lavutslippssamfunn i 2050? For eksempel: hvilke nye virkemidler og beslutningsverktøy må vi ta i bruk for å endre beslutningene som tas i dag?	1C) Hvilke sektorer skal fortsatt tillates å ha utslipp i 2050, og hvordan skal vi prioritere mellom disse?	1D) Hvordan kan vi sikre at oppnåelse av langsiktige klimamål blir prioritert også når beslutningstakere står ovenfor akutte kriser?
-------------	---	---	--	---

Framtiden i våre hender	<p>meieriprodukter.</p> <p>- Mindre boareal: Alle fire scenarioene forutsetter en reduksjon i boligstørrelse per person. To av scenarioene forutsetter sentralisert bosetting, mens to av scenarioene forutsetter desentralisert bosetting.</p> <p>- Redusert forbruk: Alle fire scenarioene forutsetter en sterk reduksjon i privat forbruk. Tre av fire scenarioer forutsetter en større eller mindre</p>	
--------------------------------	---	--

Hvem	1A) Er det noen tiltak som virker fornuftige fram mot 2030, men som ikke står seg i et 2050-perspektiv, og hvordan skal vi prioritere mellom ulike tiltak?	1B) Hvilke grep må gjøres nå, for å sikre at vi blir et lavutslippssamfunn i 2050? For eksempel: hvilke nye virkemidler og beslutningsverktøy må vi ta i bruk for å endre beslutningene som tas i dag?	1C) Hvilke sektorer skal fortsatt tillates å ha utslipp i 2050, og hvordan skal vi prioritere mellom disse?	1D) Hvordan kan vi sikre at oppnåelse av langsiktige klimamål blir prioritert også når beslutningstakere står ovenfor akutte kriser?
-------------	---	---	--	---

Framtiden i våre hender	<p>reduksjon i offentlig forbruk. Det blir tilsvarende sterk reduksjon i import og eksport av varer, men hva og hvor mye varierer med de ulike scenarioene.</p> <p>Det er mulig å utvikle andre analyser for lavutslippssamfunnet, men det er avgjørende at vi allerede nå starter debatten om hvordan samfunnet vårt skal se ut om få tiår. Vi må med stor sannsynlighet forberede oss på en sterk omlegging av landbruket og kostholdet, omstillingen mot</p>	
--------------------------------	---	--

Hvem	1A) Er det noen tiltak som virker fornuftige fram mot 2030, men som ikke står seg i et 2050-perspektiv, og hvordan skal vi prioritere mellom ulike tiltak?	1B) Hvilke grep må gjøres nå, for å sikre at vi blir et lavutslippssamfunn i 2050? For eksempel: hvilke nye virkemidler og beslutningsverktøy må vi ta i bruk for å endre beslutningene som tas i dag?	1C) Hvilke sektorer skal fortsatt tillates å ha utslipp i 2050, og hvordan skal vi prioritere mellom disse?	1D) Hvordan kan vi sikre at oppnåelse av langsiktige klimamål blir prioritert også når beslutningstakere står ovenfor akutte kriser?
-------------	---	---	--	---

Framtiden i våre hender	en helhetlig delingsøkonomi med kraftig reduksjon i forbruk og en omstilling fra en transportsektor som er tilrettelagt for privat eierskap av personbiler og vekst i varehandel til kollektivtrafikk, sykkel, gange, delingsløsninger og redusert internasjonal varetransport. Vi vil i tillegg stå i avgjørende valg mellom blant annet sentralisering og desentralisering, selvforsyning eller spesialisering og ikke minst nye vurderinger av hvordan	
--------------------------------	---	--

Hvem	1A) Er det noen tiltak som virker fornuftige fram mot 2030, men som ikke står seg i et 2050-perspektiv, og hvordan skal vi prioritere mellom ulike tiltak?	1B) Hvilke grep må gjøres nå, for å sikre at vi blir et lavutslippssamfunn i 2050? For eksempel: hvilke nye virkemidler og beslutningsverktøy må vi ta i bruk for å endre beslutningene som tas i dag?	1C) Hvilke sektorer skal fortsatt tillates å ha utslipp i 2050, og hvordan skal vi prioritere mellom disse?	1D) Hvordan kan vi sikre at oppnåelse av langsiktige klimamål blir prioritert også når beslutningstakere står ovenfor akutte kriser?
-------------	---	---	--	---

Framtiden i våre hender	vi balanserer arbeid og lønn opp mot fritid og sivilsamfunnets rolle i velferdssystemet.			
--------------------------------	--	--	--	--

Hvem	1A) Er det noen tiltak som virker fornuftige fram mot 2030, men som ikke står seg i et 2050-perspektiv, og hvordan skal vi prioritere mellom ulike tiltak?	1B) Hvilke grep må gjøres nå, for å sikre at vi blir et lavutslippssamfunn i 2050? For eksempel: hvilke nye virkemidler og beslutningsverktøy må vi ta i bruk for å endre beslutningene som tas i dag?	1C) Hvilke sektorer skal fortsatt tillates å ha utslipp i 2050, og hvordan skal vi prioritere mellom disse?	1D) Hvordan kan vi sikre at oppnåelse av langsiktige klimamål blir prioritert også når beslutningstakere står ovenfor akutte kriser?
-------------	---	---	--	---

Energi Norge	<p>Det er sentralt å legge opp til innfasing av teknologi som kan bidra både til utslippskutt i et 2030-perspektiv og som er naturlige skritt mot ytterligere utslippskutt og til slutt nullutslipp. Lock-in effekter i teknologi som er en forbedring, men som er inkompatible med en videreutvikling mot nullutslipp er en reell risiko. LNG i maritim transport er et kjent eksempel – dette er en moden teknologi som kan gi betydelige utslippskutt på relativt kort</p>	<p>1 B) Vi mener det må legges tydelig vekt på at det er tiden frem til 2030 som er mest prekær, det er i disse få årene vi har et vindu til å kutte utslipp i stor nok skala til å ha en sjanse til å bremse den katastrofale oppvarmingen. Det haster å omsette kunnskap til handling, og umiddelbare og store utslippskutt må skje i alle sektorer. Vi viser særlig til våre løsninger i Fornybarometeret.no. Utviklingen av viktige teknologier og systemer må akselereres. Forsinkende barrierer som politisk usikkerhet rundt både klimamål og klimapolitikk og stor regulatorisk usikkerhet kan forseres med tydelige omforente omstillingsstrategier og omforente bindende klimamål. Sluttrapporten bør inneholde tiltak og virkemidler som bidrar stort til å nå 2030-målene. Disse bør utvikles med mål om å skape tverrpolitisk enighet. Det er behov for langsiktige rammebetingelser og tydelige målsettinger som i langt større grad gir trygghet for investeringer. Adferdsendring og delingsøkonomi kommer til å bli viktig. Vi har behov for teknologi som gjør dette enklere. For å nå netto null i 2050 vil det ikke være nok å kun gå over til fornybar energi. Det vil fortsatt være utslipp fra industri- og</p>	<p>Klimakrisen (og naturkrisen) bør oppfattes og håndteres som den mest akutte krisen. Det er også behov for å peke på tiltak som kan settes i verk relativt raskt ved endringer i f.eks. husholdningers økonomiske situasjon. Siste tids store endringer i strømpriser har blitt møtt med permanente og midlertidige avgiftsreduksjoner. Dette er velegnet for å demme opp mot motstand mot klimapolitikk, men kunne høsten 2021 gjerne ha kommet tidligere og vært kraftigere. Det bør gjøres et arbeid for å sørge for at Norge</p>
---------------------	---	---	--

Hvem	1A) Er det noen tiltak som virker fornuftige fram mot 2030, men som ikke står seg i et 2050-perspektiv, og hvordan skal vi prioritere mellom ulike tiltak?	1B) Hvilke grep må gjøres nå, for å sikre at vi blir et lavutslippssamfunn i 2050? For eksempel: hvilke nye virkemidler og beslutningsverktøy må vi ta i bruk for å endre beslutningene som tas i dag?	1C) Hvilke sektorer skal fortsatt tillates å ha utslipp i 2050, og hvordan skal vi prioritere mellom disse?	1D) Hvordan kan vi sikre at oppnåelse av langsiktige klimamål blir prioritert også når beslutningstakere står ovenfor akutte kriser?
-------------	---	---	--	---

Energi Norge	sikt, men som trolig vil være til hinder for ytterligere utslippskutt på lengre sikt fordi det vil være svært kostbart bygge om relativt nye skip. Elektrifisering, hydrogen, og enøk er fornuftige tiltak som i seg selv kan være nullutslippsløsninger eller kan muliggjøre det på lengre sikt.	jordbruksprosesser vi ikke vil greie å kvitte oss med. Netto-nullutslipp i 2050 betyr derfor at for hvert tonn CO ₂ som slippes ut må ett tonn CO ₂ fjernes fra kretsløpet. I alle scenarioene i FNs siste hovedrapport som når 1,5°C med 50 % sannsynlighet og 2°C med 67 % sannsynlighet med liten eller ingen overstigning, reduseres klimagassutslippene raskt og umiddelbart i alle sektorer. Utover å redusere pågående utslipp raskt - som er det viktigste klimatiltaket - viser scenarioene at CO ₂ også må fjernes direkte fra atmosfæren for å gjøre opp for restutslipp og historiske utslipp. CO ₂ -fjerning er i dag betydelig dyrere enn å kutte de aller fleste utslipp, men for at CO ₂ -fjerning skal bidra til å nå målet om netto nullutslipp i 2050 er det helt nødvendig å starte nå, både for å skalere opp i tide, og for å generere bedre kunnskap om de ulike løsningene. FNs klimapanel påpeker at hvilke løsninger som bør bli tatt i bruk, avhenger av nasjonale og regionale forhold. Flere land, deriblant Sverige, Danmark, Finland og EU jobber alle med å utvikle ulike insentivsystemer for karbonfjerning, mens Norge ikke har politikk eller planer for å fremme og skalere opp	er bedre forberedt på å håndtere situasjoner som er egnet til å skape motstand mot klimapolitikk. Det er viktig å ha gode omfordelende krisetiltak på plass i en portefølje. Myndighetene innførte vinteren 2021/22 en strømstøtteordning. Dette var et viktig grep som har hjulpet mange økonomisk gjennom en vinter med høye strømpriser og som kan ha bidratt til at oppslutning om klimapolitikk i mindre grad undergraves. På sikt bør denne ordningen erstattes av en vannkraftbonus - ekstraordinære offentlige
---------------------	---	---	--

Hvem	1A) Er det noen tiltak som virker fornuftige fram mot 2030, men som ikke står seg i et 2050-perspektiv, og hvordan skal vi prioritere mellom ulike tiltak?	1B) Hvilke grep må gjøres nå, for å sikre at vi blir et lavutslippssamfunn i 2050? For eksempel: hvilke nye virkemidler og beslutningsverktøy må vi ta i bruk for å endre beslutningene som tas i dag?	1C) Hvilke sektorer skal fortsatt tillates å ha utslipp i 2050, og hvordan skal vi prioritere mellom disse?	1D) Hvordan kan vi sikre at oppnåelse av langsiktige klimamål blir prioritert også når beslutningstakere står ovenfor akutte kriser?
-------------	---	---	--	---

Energi Norge		<p>CO₂-fjerning nasjonalt. Det haster å utvikle en plan for karbonfjerning, for å nå klimamålene og får å høste industrimulighetene denne fremtidsbransjen bringer. Mulige virkemidler kan være omvendte auksjoner for CO₂-fjerning slik som i Sverige eller differansekontrakter for CCS slik som i Nederland. For å nå målet om nettonull i 2050 bør det innføres som mål i klimaloven. Målet om netto nullutslipp bør være førende for klimapolitikken.</p>	<p>inntekter som følge av høye strømpriser omfordeles direkte til innbyggerne i form av kontantutbetalinger. Dette er et grep som vil sørge for kompensasjon for økte utgifter uten at det forsinkes omstillingen.</p> <p>Vi mener også det er behov for mer forpliktende klimamål der vi viser til EUs klimalov, og politikere må enes om et bredt klimaforlik</p>
---------------------	--	--	---

Hvem	1A) Er det noen tiltak som virker fornuftige fram mot 2030, men som ikke står seg i et 2050-perspektiv, og hvordan skal vi prioritere mellom ulike tiltak?	1B) Hvilke grep må gjøres nå, for å sikre at vi blir et lavutslippssamfunn i 2050? For eksempel: hvilke nye virkemidler og beslutningsverktøy må vi ta i bruk for å endre beslutningene som tas i dag?	1C) Hvilke sektorer skal fortsatt tillates å ha utslipp i 2050, og hvordan skal vi prioritere mellom disse?	1D) Hvordan kan vi sikre at oppnåelse av langsiktige klimamål blir prioritert også når beslutningstakere står ovenfor akutte kriser?
-------------	---	---	--	---

WG4	<p>Elektrifisering av sokkel er et nødvendig tiltak for å få ned klimagassutslippene på kort sikt og nå klimamålene innen 2030. Dette står seg imidlertid ikke i et 2050-perspektiv, ettersom produksjonen av olje og gass må avvikles for å nå Parismålene. Kraft som etter planen skal brukes til å elektrifisere sokkelen burde brukes til å fremskynde overgangen til et nullutslippssamfunn, ikke forlenge fossilalderen. I en situasjon hvor man må prioritere mellom ulike</p>	<p>Alle etater og departementer burde få et tydelig mandat til å tillegge klima større vekt også der det står i motsetning til andre interesser. Dette vil fremskynde mange beslutningsprosesser. Alle etater og departementer bør få opplæring i viktigheten av overgangen til et nullutslippssamfunn, slik at dette kan vektlegges i beslutningsprosesser.</p> <p>Overgangen til et nullutslippssamfunn må vektles tyngre og bli et tverrgående hensyn. Én løsning er å</p>	<p>Jordbruket vil alltid måtte ha utslipp fra f.eks. gjødsel og jordbearbeiding. Dersom man ønsker å utnytte Norges utmarksressurser til matproduksjon vil det også være noen utslipp fra drøvtyggere i 2050. Med god forvaltning kan imidlertid jordbrukssektoren ta opp minst like mye karbon som den slipper ut.</p> <p>Videre vil det være naturlig å tillate noen utslipp - om nødvendig - innen samfunnssikkerhet, beredskap, helse,</p>	<p>Regjeringen burde vurdere å opprette et organ å lå fremtidsdepartement, som har i oppgave å tenke langsiktig og kontinuerlig teste hvorvidt politikk står seg i et 2030/2050-perspektiv. Fremtidsdepartementet kan fremme og verne om rettighetene til kommende generasjoner og sådan ivareta etterslektens rettigheter, som formulert i grunnlovens § 112, første ledd.</p> <p>I kriser som covid-19-pandemien, Ukraina-krisen, strømkrise m.fl. må man sette</p>
------------	---	---	--	---

Hvem	1A) Er det noen tiltak som virker fornuftige fram mot 2030, men som ikke står seg i et 2050-perspektiv, og hvordan skal vi prioritere mellom ulike tiltak?	1B) Hvilke grep må gjøres nå, for å sikre at vi blir et lavutslippssamfunn i 2050? For eksempel: hvilke nye virkemidler og beslutningsverktøy må vi ta i bruk for å endre beslutningene som tas i dag?	1C) Hvilke sektorer skal fortsatt tillates å ha utslipp i 2050, og hvordan skal vi prioritere mellom disse?	1D) Hvordan kan vi sikre at oppnåelse av langsiktige klimamål blir prioritert også når beslutningstakere står ovenfor akutte kriser?
-------------	---	---	--	---

WG4	<p>klima- og miljøtiltak fremstår det som lite hensiktsmessig å elektrifisere sokkelen. Dette også i lys av petroleumsskatteregimet, der selskaper som Equinor kan få trukket fra om lag 80 % av investeringskostnadene knyttet til elektrifisering av plattformer. Dette betyr i praksis at det er fellesskapets midler som brukes til å elektrifisere sokkelen.</p> <p>Økt bruk av biodrivstoff er et eksempel på et tiltak som</p>	<p>samordna klimaansvaret i en egen ministerpost ved Statsministerens kontor.</p> <p>Klimautvalget kan vurdere hvordan borgerne kan involveres mer i overgangen til et nullutslippssamfunn. Én mulighet er å etablere et rådgivende, representativt utvalg i form av et såkalt "borgerråd" for å sikre en rettferdig, grønn omstilling. Man burde også stimulere til etableringen av tilsvarende strukturer på arbeidsplasser, i bydeler og i borettslag. I beslutningsprosesser på mange</p>	<p>forsvarssektoren og romsektoren samt langdistanse flytransport. Utslippene må nødvendigvis kompenseres med opptak i andre sektorer.</p>	<p>krisepakken i sammenheng med det grønne skiftet. Målet må være å innrette tiltakene på en slik måte at det står seg i et 2050-perspektiv, slik som eksempelvis EU og USA har gjort i senere tid. Særlig utformingen av strømstøtten o.l. burde utformes på en slik måte at gir et incentiv til gode energi- og klimatiltak som etterisolering og installering av solcellepaneler.</p> <p>Vi viser forøvrig til svarene på 1B)</p>
------------	---	---	--	--

Hvem	1A) Er det noen tiltak som virker fornuftige fram mot 2030, men som ikke står seg i et 2050-perspektiv, og hvordan skal vi prioritere mellom ulike tiltak?	1B) Hvilke grep må gjøres nå, for å sikre at vi blir et lavutslippssamfunn i 2050? For eksempel: hvilke nye virkemidler og beslutningsverktøy må vi ta i bruk for å endre beslutningene som tas i dag?	1C) Hvilke sektorer skal fortsatt tillates å ha utslipp i 2050, og hvordan skal vi prioritere mellom disse?	1D) Hvordan kan vi sikre at oppnåelse av langsiktige klimamål blir prioritert også når beslutningstakere står ovenfor akutte kriser?
-------------	---	---	--	---

WG4	<p>frem mot 2030 reduserer de totale klimagassutslippene sammenliknet med livsløpsutslippene fra fossilt brensel. I et 2050-perspektiv er det ikke fornuftig med økt bruk av biodrivstoff fordi konvensjonelle biodrivstoff fremstilles av råstoff som også kan brukes til å produsere mat eller dyrefôr. I et 2050-perspektiv er det heller ikke nok andregenerasjons (avansert) biodrivstoff i verden til å dekke global etterspørsel etter drivstoff.</p>	<p>nivåer bør konsekvenser for klima og miljø kartlegges, forstås og vektlegges. Da trenger man enkel tilgang på relevant informasjon.</p> <p>Stortinget bør vurdere om det er hensiktsmessig å endre grunnloven slik at det enklere for domstolene å operasjonalisere/håndheve retten til et miljø som sikrer helsen og til en natur der produksjonsevne og mangfold bevares, slik det er formulert i grunnloven § 112, første ledd. Eksempelvis bør man senke kravet til direkte sammenheng</p>		
------------	--	---	--	--

Hvem	1A) Er det noen tiltak som virker fornuftige fram mot 2030, men som ikke står seg i et 2050-perspektiv, og hvordan skal vi prioritere mellom ulike tiltak?	1B) Hvilke grep må gjøres nå, for å sikre at vi blir et lavutslippssamfunn i 2050? For eksempel: hvilke nye virkemidler og beslutningsverktøy må vi ta i bruk for å endre beslutningene som tas i dag?	1C) Hvilke sektorer skal fortsatt tillates å ha utslipp i 2050, og hvordan skal vi prioritere mellom disse?	1D) Hvordan kan vi sikre at oppnåelse av langsiktige klimamål blir prioritert også når beslutningstakere står ovenfor akutte kriser?
-------------	---	---	--	---

WG4	<p>Hvis kjøttforbruket skal reduseres drastisk vil det heller ikke være fornuftig å belage seg på slakteriavfall i næringskjeden til biodrivstoff.</p> <p>I fremtidsscenarioer der Parismålene oppfylles vil det være behov for mer direkte konsum av planteproteiner. Det har blitt foreslått å satse på oppdrettsfisk og fjørfe fremfor drøvtyggere, men en slik satsing er et kortsiktig klimatiltak som fjerner fokus fra det</p>	<p>mellom utslipp i Norge og klimakonsekvensene. Retten i grunnlovens § 112, andre ledd, til kunnskap om virkningene av planlagte og iverksatte inngrep i naturen burde ivaretas bedre gjennom vektlegging av berørte miljøgoders fremtidige knapphet og betydning. For å ivareta fremtidige generasjoners rett til naturens ressurser i paragrafens første ledd bør man ved tallfesting av verdien av natur bruke lav eller ingen diskonteringsrate i samfunnsøkonomiske analyser.</p> <p>Klimamål burde lovfestes.</p>		
------------	---	--	--	--

Hvem	1A) Er det noen tiltak som virker fornuftige fram mot 2030, men som ikke står seg i et 2050-perspektiv, og hvordan skal vi prioritere mellom ulike tiltak?	1B) Hvilke grep må gjøres nå, for å sikre at vi blir et lavutslippssamfunn i 2050? For eksempel: hvilke nye virkemidler og beslutningsverktøy må vi ta i bruk for å endre beslutningene som tas i dag?	1C) Hvilke sektorer skal fortsatt tillates å ha utslipp i 2050, og hvordan skal vi prioritere mellom disse?	1D) Hvordan kan vi sikre at oppnåelse av langsiktige klimamål blir prioritert også når beslutningstakere står ovenfor akutte kriser?
-------------	---	---	--	---

WG4	<p>bærekraftige matsystemet vi trenger i 2050.</p> <p>Jordbruksarealer må frigis til andre formål enn dyrefôr, som for eksempel skog til biomasseproduksjon, vern av natur for å sikre klimatilpasning og karbonopptak.</p> <p>Gjødsling av skog vil på kort sikt gi en raskt effekt på tilvekst og vil kunne gi økt tømmer volum og høyere andel av skurtømmer.</p> <p>Skoggjødsling har imidlertid negative konsekvenser på skogsøkosystemet, og kan</p>	<p>Uavhengige ombud burde overvåke gjennomføringen.</p> <p>For å bidra positivt til overgangen til et lavutslippssamfunn innen 2050 bør man vurdere om man skal ta bort restriksjonene på at oljefondet skal brukes politisk.</p> <p>Aktivistiske strategiske investeringer med utgangspunkt i Parismålene vil trolig fremskynde det grønne skiftet. I utformingen av eierskapspolitikken for statens direkte eierskap i selskaper bør det også vurderes hvorvidt overgangen til</p>		
------------	--	--	--	--

Hvem	1A) Er det noen tiltak som virker fornuftige fram mot 2030, men som ikke står seg i et 2050-perspektiv, og hvordan skal vi prioritere mellom ulike tiltak?	1B) Hvilke grep må gjøres nå, for å sikre at vi blir et lavutslippssamfunn i 2050? For eksempel: hvilke nye virkemidler og beslutningsverktøy må vi ta i bruk for å endre beslutningene som tas i dag?	1C) Hvilke sektorer skal fortsatt tillates å ha utslipp i 2050, og hvordan skal vi prioritere mellom disse?	1D) Hvordan kan vi sikre at oppnåelse av langsiktige klimamål blir prioritert også når beslutningstakere står ovenfor akutte kriser?
-------------	---	---	--	---

WG4	<p>eksempelvis svekke biodiversiteten i skogen og redusere motstandsdyktigheten mot klimaendringer. I et 2050-perspektiv vil skoggjødsling svekke skogens evne til å ta opp og lagre karbon. I tillegg har det negative konsekvenser for vannmiljøet, da skoggjødsling fører til avrenning av næringsstoffer.</p> <p>Klimautvalget bør være oppmerksomme på at enkelte klimatiltak kan bli</p>	<p>nullutslippssamfunnet burde innføres som en selvstendig målsetting på lik linje med dagens mål om høyest mulig avkastning over tid.</p> <p>Klimautvalget burde utforske løsninger med rom for fleksibilitet og politisk kreativitet. På den ene siden bør ikke partiene være bundet til politiske plattformer i møte med ny kunnskap om klima. På den andre siden er det behov for å skape strukturer og løsninger som står seg på tvers av valgperioder, med lengre</p>		
------------	--	---	--	--

Hvem	1A) Er det noen tiltak som virker fornuftige fram mot 2030, men som ikke står seg i et 2050-perspektiv, og hvordan skal vi prioritere mellom ulike tiltak?	1B) Hvilke grep må gjøres nå, for å sikre at vi blir et lavutslippssamfunn i 2050? For eksempel: hvilke nye virkemidler og beslutningsverktøy må vi ta i bruk for å endre beslutningene som tas i dag?	1C) Hvilke sektorer skal fortsatt tillates å ha utslipp i 2050, og hvordan skal vi prioritere mellom disse?	1D) Hvordan kan vi sikre at oppnåelse av langsiktige klimamål blir prioritert også når beslutningstakere står ovenfor akutte kriser?
-------------	---	---	--	---

WG4	vanskeligere å gjennomføre i en verden med klimaendringer. Planting av skog kan være et effektivt tiltak i enkelte tilfeller, men ikke alle treslag vil klare å tilpasse seg scenarioer med høy temperatur. Dette må tas høyde for ved planting av skog.	tidshorisont enn neste stortingsvalg.		
------------	--	---------------------------------------	--	--

Hvem	1A) Er det noen tiltak som virker fornuftige fram mot 2030, men som ikke står seg i et 2050-perspektiv, og hvordan skal vi prioritere mellom ulike tiltak?	1B) Hvilke grep må gjøres nå, for å sikre at vi blir et lavutslippssamfunn i 2050? For eksempel: hvilke nye virkemidler og beslutningsverktøy må vi ta i bruk for å endre beslutningene som tas i dag?	1C) Hvilke sektorer skal fortsatt tillates å ha utslipp i 2050, og hvordan skal vi prioritere mellom disse?	1D) Hvordan kan vi sikre at oppnåelse av langsiktige klimamål blir prioritert også når beslutningstakere står ovenfor akutte kriser?
-------------	---	---	--	---

Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO)	1 B) Klimaproblemet er globalt og kan bare løses i et forpliktende internasjonalt samarbeid. Det viktigste grepet Norge kan gjøre for å sikre at vi blir et lavutslippssamfunn i 2050 er å arbeide for globale løsninger samtidig som vi viderefører klimasamarbeidet med våre naboer og handelspartnere i EU. Norge må ta vår andel av utslippskuttene i en forpliktende byrdefordeling innenfor EUs klimarammeverk som innmeldt til FN. Så må vi iverksette tiltak og virkemidler som sannsynliggjør at vi vil oppfylle disse forpliktelsene både i kvotepliktig og ikke-kvotepliktig sektor. Der er vi ikke i dag. NHO har lenge pekt på forpliktende miljøavtaler mellom staten og næringslivet med tilhørende CO2-fond som et egnet og styringseffektivt virkemiddel for å nå klimamål.
--	---

Hvem	1A) Er det noen tiltak som virker fornuftige fram mot 2030, men som ikke står seg i et 2050-perspektiv, og hvordan skal vi prioritere mellom ulike tiltak?	1B) Hvilke grep må gjøres nå, for å sikre at vi blir et lavutslippssamfunn i 2050? For eksempel: hvilke nye virkemidler og beslutningsverktøy må vi ta i bruk for å endre beslutningene som tas i dag?	1C) Hvilke sektorer skal fortsatt tillates å ha utslipp i 2050, og hvordan skal vi prioritere mellom disse?	1D) Hvordan kan vi sikre at oppnåelse av langsiktige klimamål blir prioritert også når beslutningstakere står ovenfor akutte kriser?
-------------	---	---	--	---

Viken fylkeskommune	<p>Utbygging av infrastruktur og bygg har langsiktig påvirkning på areal og klimagassutslipp. Investeringer i bygg og infrastruktur bør derfor alltid vurderes i et langsiktig perspektiv og planlegges for et lavutslippssamfunn. Føre-var-prinsippet bør tas i bruk og sirkularitet, klimafotavtrykk og klimatilpasning bør være hensyn som veier tungt. Klimavennlige materialvalg bør velges og minske rivningstakten av eksisterende bygg og</p>	<p>Klima- og miljøhensyn er sjelden forpliktende i planer og blir ofte nedprioritert når det skal avveies mot økonomiske hensyn. Regionale planer for klima og energi er heller ikke bindende for lokalt og nasjonalt forvaltningsnivå. Klimapolitikken må følges av sterke juridiske og økonomiske virkemidler for å bli prioritert slik at det får større konsekvenser å bryte klimamål og -tiltak. Staten bør utforme konkrete føringer og retningslinjer.</p> <p>Samtidig er det viktig at klimahensyn integreres bedre i</p>	<p>1 C) I Vikens regionale planstrategi er det først og fremst et fokus på å utfase fossile utslipp. Landbrukets og industriens kjemiske og biogene klimagassutslipp må til dels kunne tillates for å opprettholde næringsliv og matproduksjon og produksjon av biobaserte produkter. Utslipp av de biogene klimagassutslippene skal oppveies ved å øke nettoopptak av karbon i jord, myr, skog og hav.</p> <p>Landbrukets rolle i lavutslippssamfunnet bør løftes frem. Omstilling av næringslivet og langsiktige investeringer vies stor oppmerksomhet i utvalgets rapport. En viktig næring i Viken er landbruket. Denne sektoren stiller i en særstilling i omstillingen til lavutslippssamfunnet og bør vies mer oppmerksomhet i avveiningene som gjøres i vurderinger av arealbruk, utslippskutt, klimatilpasning og økt fornybar energiproduksjon. Landbrukets evne til å tåle overgangen til lavutslippssamfunnet er også viktig for å sikre norsk matsikkerhet og dette bør løftes frem. Norge importerer mye mat. Jo mer mat vi selv klarer å produsere, desto</p>
----------------------------	---	---	--

Hvem	1A) Er det noen tiltak som virker fornuftige fram mot 2030, men som ikke står seg i et 2050-perspektiv, og hvordan skal vi prioritere mellom ulike tiltak?	1B) Hvilke grep må gjøres nå, for å sikre at vi blir et lavutslippssamfunn i 2050? For eksempel: hvilke nye virkemidler og beslutningsverktøy må vi ta i bruk for å endre beslutningene som tas i dag?	1C) Hvilke sektorer skal fortsatt tillates å ha utslipp i 2050, og hvordan skal vi prioritere mellom disse?	1D) Hvordan kan vi sikre at oppnåelse av langsiktige klimamål blir prioritert også når beslutningstakere står ovenfor akutte kriser?
-------------	---	---	--	---

Viken fylkeskommune	<p>infrastruktur. Et lavutslippssamfunn vil også innebære mindre personbiltrafikk som bør hensyntas når beslutninger om bygging og vedlikehold av veier skal tas.</p> <p>I perspektivet fram mot 2050 er det ikke fornuftig å drive ut for mye skog. Spesielt skog i hogstklasse 4 og tidlig hogstklasse 5 vil kunne binde store mengder karbon ved utsatt hogst. Etter sluttavvirking vil ny skog bruke mange år på å bygge opp tilsvarende mengde karbon. En stor</p>	<p>andre sektorplaner slik det nå gjøres i Viken fylkeskommunes tre nye regionale planer der klima, miljø og folkehelse er tre tverrgående tema i alle tre planer. Bedre sektorintegring vil gjøre det lettere å ta i bruk eksisterende virkemidler i andre sektorer og dreie de i en mer klimavennlig retning. Hvordan kan vi få til mest resultater ut ifra de virkemidlene vi har til rådighet, og dermed legge stor vekt på oppfølging av disse. For eksempel bør plan- og bygningsloven og arealforvaltningen kunne brukes mer aktivt som klimaverktøy i</p>	<p>mindre importeres. Det er et viktig forhold all den tid store deler av verdens befolkning sulter.</p> <p>Samtidig påvirkes landbruket av klimaendringene som for eksempel økning av kraftig nedbør/flom og lengre tørkeperioder. Landbruket er også en positiv bidragsyter til utslippskutt i andre sektorer – som husdyrgjødsel til biogassproduksjon, skogressurser til byggematerialer og brensel samt karbonbinding i jorden. Tilrettelegging for omstilling i og av landbruket som følge av klimaendringer og strukturelle forandringer mot mer produksjon av plantebasert mat/vegetabiliske proteiner er her sentralt både for den totale mat- og dyreforproduksjonen, og sikring av arealer til dette, men også for egen selvforsyningsgrad. Det er imidlertid store usikkerheter og konsekvenser knyttet til en omstilling av jordbruket både relatert til konsekvensene av klimaendringer, men også klimatiske og dyrkningsmessige begrensinger i Norge. Fylkeskommunen vil peke på at i en så</p>
----------------------------	---	---	--

Hvem	1A) Er det noen tiltak som virker fornuftige fram mot 2030, men som ikke står seg i et 2050-perspektiv, og hvordan skal vi prioritere mellom ulike tiltak?	1B) Hvilke grep må gjøres nå, for å sikre at vi blir et lavutslippssamfunn i 2050? For eksempel: hvilke nye virkemidler og beslutningsverktøy må vi ta i bruk for å endre beslutningene som tas i dag?	1C) Hvilke sektorer skal fortsatt tillates å ha utslipp i 2050, og hvordan skal vi prioritere mellom disse?	1D) Hvordan kan vi sikre at oppnåelse av langsiktige klimamål blir prioritert også når beslutningstakere står ovenfor akutte kriser?
-------------	---	---	--	---

Viken fylkeskommune	andel av avvirket tømmer blir i dag relativt raskt omsatt til CO2 fordi det ikke lagres i form av produkter med relativt lang levetid (som hus og møbler). Barskogen i Norge har grovt sett en optimal omsetningstid på 70-90 år. Fram til 2050 vil derfor et høyt uttak av tømmer føre til økte klimagassutslipp.	kommunal arealforvaltning og innsigelsesretten fylkeskommunen har i arealforvaltningen bør også kunne brukes for å følge opp klimamål og klimaloven. På samme måte bør støtteordninger og økonomiske incentiver vris slik at omstilling og klimatiltak blir prioritert. Viken fylkeskommune og flere av kommunene i Viken bruker verktøyene klimabudsjett og arealregnskap som grunnlag for politiske beslutninger. Dette er verktøy som kan styrkes i offentlig forvaltning, blant annet	usikker og kompleks situasjon må gårdsbedriftenes økonomi styrkes til å tåle omlegginger.
----------------------------	--	--	---

Hvem	1A) Er det noen tiltak som virker fornuftige fram mot 2030, men som ikke står seg i et 2050-perspektiv, og hvordan skal vi prioritere mellom ulike tiltak?	1B) Hvilke grep må gjøres nå, for å sikre at vi blir et lavutslippssamfunn i 2050? For eksempel: hvilke nye virkemidler og beslutningsverktøy må vi ta i bruk for å endre beslutningene som tas i dag?	1C) Hvilke sektorer skal fortsatt tillates å ha utslipp i 2050, og hvordan skal vi prioritere mellom disse?	1D) Hvordan kan vi sikre at oppnåelse av langsiktige klimamål blir prioritert også når beslutningstakere står ovenfor akutte kriser?
-------------	---	---	--	---

Viken fylkeskommune		gjennom bedre datagrunnlag og statistikk fra nasjonalt nivå.	
----------------------------	--	--	--

Hvem	1A) Er det noen tiltak som virker fornuftige fram mot 2030, men som ikke står seg i et 2050-perspektiv, og hvordan skal vi prioritere mellom ulike tiltak?	1B) Hvilke grep må gjøres nå, for å sikre at vi blir et lavutslippssamfunn i 2050? For eksempel: hvilke nye virkemidler og beslutningsverktøy må vi ta i bruk for å endre beslutningene som tas i dag?	1C) Hvilke sektorer skal fortsatt tillates å ha utslipp i 2050, og hvordan skal vi prioritere mellom disse?	1D) Hvordan kan vi sikre at oppnåelse av langsiktige klimamål blir prioritert også når beslutningstakere står ovenfor akutte kriser?
-------------	---	---	--	---

Norsk Gjenvinning	<p>Klimatiltak som omfatter biogass og biodiesel er rimeligere å implementere enn elektrifisering eller hydrogen og kan derfor være en kortsiktig løsning fram mot 2030. Biodiesel har mye utslipp som ikke inkluderes i beregningene man gjør for CO2 ekvivalenter i dag, men som helt klart bør med i vurderingen. Elektrifisering og hydrogen er nullutslippsteknologier som bør satses på i et 2050-perspektiv.</p>	<p>Stille krav og tilrettelegge for høyere innblanding av resirkulerte råvarer i nye produkter og design for økt levetid og ombruk. Eksempelvis ville opprettholdelse av deponiforbud av gips bidratt til mer gjenvinning. Her må vi tørre å ta tøffe avgjørelser og sette strenge krav for å akselerere tempo.</p> <p>Offentlige innkjøp i Norge utgjør 600 mrd. kroner årlig. Det offentlige er derfor i en særposisjon som kravstiller for å skape fart og skala i sirkulære omstillinger. Offentlige innkjøp</p>	<p>1 C) Det er helt essensielt for det grønne skiftet å få til gode gjenvinningsløsninger. Med strengere regelverk for klassifisering av farlig avfall vil disse fraksjonene øke i volum. Derfor er det viktig å finne forsvarlige måter å behandle disse ikke-gjenvinnbare fraksjonene på. Livsløpsanalyser bør ligge til grunn og på dette området må det godtas noe utslipp for gode løsninger om det gjør at vi kan verne om naturen og unngå deponi. På dette feltet må det satses på forskning og utvikling, støttet av virkemiddelapparatet. Gjenvinningssektoren mottar forsvinnende liten andel av tildelingene fra virkemiddelapparatet. I følge Deloitte var andelen i perioden 2018-2020 på rundt 0,2 % av de totale andelene.</p> <p>Utslipp i forbindelse med gjenvinning og levetidsforlengelse bør fortsatt tillates i 2050 om det i et livsløpsperspektiv gir et positivt bidrag. Her må vi se på direkte CO2 vs. unngått utslipp i sofistikerte LCA analyser og legge til grunn verdikjedebasert forskning. I LCA analyser er det også viktig å finne gode måter å</p>
--------------------------	---	--	---

Hvem	1A) Er det noen tiltak som virker fornuftige fram mot 2030, men som ikke står seg i et 2050-perspektiv, og hvordan skal vi prioritere mellom ulike tiltak?	1B) Hvilke grep må gjøres nå, for å sikre at vi blir et lavutslippssamfunn i 2050? For eksempel: hvilke nye virkemidler og beslutningsverktøy må vi ta i bruk for å endre beslutningene som tas i dag?	1C) Hvilke sektorer skal fortsatt tillates å ha utslipp i 2050, og hvordan skal vi prioritere mellom disse?	1D) Hvordan kan vi sikre at oppnåelse av langsiktige klimamål blir prioritert også når beslutningstakere står ovenfor akutte kriser?
-------------	---	---	--	---

Norsk Gjenvinning	<p>Energigjenvinning har store utslipp som kan minimeres ved å implementere CO2 fangst og -lagring. CO2 fangst er en energikrevende prosess og involverer i tillegg mye frakt. Dette er et tiltak som kan gi mening fram til 2030, men på lang sikt bør man satse på annengenerasjonsteknologi hvor CO2 fangst er under mer kontrollerte forhold som f.eks gassifisering.</p>	<p>må stille høye og kvalifiserte krav til miljø og kvalitet. I tillegg er det er viktig at lokale myndigheter utnytter sin posisjon til å levere på nasjonale myndigheters ambisjoner.</p> <p>Høyere CO2-avgift er et kraftfullt grep. Dette treffer forbrenningsanlegg hard og derfor må man på lengere sikt sette krav til design for ombruk, reparasjon og gjenbruk.</p> <p>Strengere krav til merking av produkter slik at forbrukerne får mer makt til å ta gode informerte valg. Merking bør inneholde b.la</p>	<p>regne inn naturpåvirkningen og sosiale forhold i tillegg til å se på utslipp. Eksempelvis må vi se på naturpåvirkningen av gruvedrift og de sosiale forholdene til de som jobber der.</p>
--------------------------	---	--	--

Hvem	1A) Er det noen tiltak som virker fornuftige fram mot 2030, men som ikke står seg i et 2050-perspektiv, og hvordan skal vi prioritere mellom ulike tiltak?	1B) Hvilke grep må gjøres nå, for å sikre at vi blir et lavutslippssamfunn i 2050? For eksempel: hvilke nye virkemidler og beslutningsverktøy må vi ta i bruk for å endre beslutningene som tas i dag?	1C) Hvilke sektorer skal fortsatt tillates å ha utslipp i 2050, og hvordan skal vi prioritere mellom disse?	1D) Hvordan kan vi sikre at oppnåelse av langsiktige klimamål blir prioritert også når beslutningstakere står ovenfor akutte kriser?
-------------	---	---	--	---

Norsk Gjenvinning		CO2-utslipp i produksjon, innhold av mikroplast og skadestoffer.	
--------------------------	--	--	--

Hvem	1A) Er det noen tiltak som virker fornuftige fram mot 2030, men som ikke står seg i et 2050-perspektiv, og hvordan skal vi prioritere mellom ulike tiltak?	1B) Hvilke grep må gjøres nå, for å sikre at vi blir et lavutslippssamfunn i 2050? For eksempel: hvilke nye virkemidler og beslutningsverktøy må vi ta i bruk for å endre beslutningene som tas i dag?	1C) Hvilke sektorer skal fortsatt tillates å ha utslipp i 2050, og hvordan skal vi prioritere mellom disse?	1D) Hvordan kan vi sikre at oppnåelse av langsiktige klimamål blir prioritert også når beslutningstakere står ovenfor akutte kriser?
-------------	---	---	--	---

WWF Verdens naturfond	<p>Hvis vi skal ha et håp om å unngå mer enn 1,5 graders global oppvarming, må vi til null utslipp globalt innen 2050. Da må vi både ha sørget for å fjerne alle menneskeskapt utslipp, og i tillegg begynt å ta opp og lagre klimagasser, slik at de fjernes fra det naturlige CO₂-kretsløpet.</p> <p>Dette betyr at løsningene vi må prioritere, må være utslippsfrie og/eller bidra til å binde karbon.</p> <p>Hvis man kun fokuserer på 2030-målet kan det være lett å velge løsninger som</p>	<p>Vi trenger bedre virkemidler og indikatorer for å styre økonomien vår innenfor planetens tålegrenser; deriblant klima og naturbudsjetter og naturlig karbonlagringsmål</p> <p>Norge må lage gode styringssystemer som gjør det mulig å forberede en langsiktig omstilling. Et eksempel er årlige klimabudsjett som en del av statsbudsjettet. Klimabudsjett vil få fram utslippskonsekvenser av investeringer, enten det er innen energiutbygginger, olje og gass eller innen samferdsel.</p> <p>Klimabudsjett kan også vise utslippseffektene som en</p>	<p>Det er umulig å gå til null i landbrukssektoren, her vil det fortsatt være noe utslipp. Men naturbruk bør bli karbonpositiv, så også landbruket må finne måter å drifte jorda på som gjør at jorda øker karboninnholdet på sikt.</p>	<p>Klimaloven skal bidra til å strukturere klimapolitikken ved å etablere et system for årlig oppfølging gjennom budsjettbehandling og stortingsbehandlinger om klima. Norge trenger en mer presis og systematisk klimapolitikk, der tiltak som reduserer klimautslippene prioriteres og politiske beslutninger som øker klimautslippene unngås, - også i kriser.</p> <p>For å imøtekomme behovet for å dytte alle beslutninger i en retning som bidrar til utslippskutt på lang sikt, bør</p>
------------------------------	---	--	---	--

Hvem	1A) Er det noen tiltak som virker fornuftige fram mot 2030, men som ikke står seg i et 2050-perspektiv, og hvordan skal vi prioritere mellom ulike tiltak?	1B) Hvilke grep må gjøres nå, for å sikre at vi blir et lavutslippssamfunn i 2050? For eksempel: hvilke nye virkemidler og beslutningsverktøy må vi ta i bruk for å endre beslutningene som tas i dag?	1C) Hvilke sektorer skal fortsatt tillates å ha utslipp i 2050, og hvordan skal vi prioritere mellom disse?	1D) Hvordan kan vi sikre at oppnåelse av langsiktige klimamål blir prioritert også når beslutningstakere står ovenfor akutte kriser?
-------------	---	---	--	---

WWF Verdens naturfond	<p>reduserer utslippene i forhold til hva det ville vært med dagens teknologi og ressursbruk fram mot 2030. Men hvis det er en langsiktig investering i en teknologi som vil fortsette å bidra med utslipp etter 2050, er det ikke en god nok løsning. Det er de utslippsfrie løsningene som må prioriteres.</p> <p>I tillegg må vi forvalte naturen slik at den binder karbon på lang sikt i stedet for å slippe løs karbon i atmosfæren. Her er det flere eksempler på at noe</p>	<p>konsekvens av avgifter, bevilgninger og støtteordninger. Dette må settes sammen med sektorvise handlingsplaner som skal vise hva hver sektor vil gjøre for å holde seg innenfor rammene av de tildelte utslippene som holder oss innenfor klimamålene vi har satt oss.</p> <p>Naturkrisen og klimakrisen må sees i sammenheng. Det må settes et overordnet klimamål om at den naturlige karbonlagringen i natur og økosystemer skal øke, og lages en strategi for dette - slik regjeringen lovet i</p>		<p>Norge vurderer å innføre en lov/retningslinjer som sier at investeringer og krisepakker alltid skal prioritere de mest klimavennlige alternativene først. Dette kan bli en del av norsk klimalov.</p> <p>WWF har tidligere eksempelvis utviklet rapportering som viser at klimaeffekten av Norsk krisehjelp under covid var svært dårlig sammensatt. Endringene vi forslår vil stortinget være rapporteringspliktig på klimaeffekten av tiltak og sikring av best mulig klimaeffekt etter tilsvarende</p>
------------------------------	---	---	--	--

Hvem	1A) Er det noen tiltak som virker fornuftige fram mot 2030, men som ikke står seg i et 2050-perspektiv, og hvordan skal vi prioritere mellom ulike tiltak?	1B) Hvilke grep må gjøres nå, for å sikre at vi blir et lavutslippssamfunn i 2050? For eksempel: hvilke nye virkemidler og beslutningsverktøy må vi ta i bruk for å endre beslutningene som tas i dag?	1C) Hvilke sektorer skal fortsatt tillates å ha utslipp i 2050, og hvordan skal vi prioritere mellom disse?	1D) Hvordan kan vi sikre at oppnåelse av langsiktige klimamål blir prioritert også når beslutningstakere står ovenfor akutte kriser?
-------------	---	---	--	---

WWF Verdens naturfond	<p>som kan virke som en god løsning på kort sikt, fører til at utslippene heller øker på lang sikt.</p> <p>Et eksempel på dårlig klimatiltak mot 2030 er elektrifisering av sokkelen. Dette er et tiltak som skal bidra til å kutte utslippene som kommer fra utvinningen av olje og gass, som regnes inn i utslippsmålet til Norge. Men utslippene fra selve utvinningen utgjør kun mellom 2 og 15 prosent av livsløpsutslippet fra olje og gass, og gassen som ikke</p>	<p>Hurdalsplattformen. Tiltakene som velges må være positive for naturmangfoldet og klimaet. Målsettingen må gjelde alle arealer, også de som faller utenfor LULUCF-forordningen. Utslipp og opptak i natur kun dekker en tredel av de eksisterende norske naturlige karbonlagrene på land, og ingen i havet. Dette henger bl.a. sammen med forholdet til Norges internasjonale klimaforpliktelser, hvor bare visse naturtyper er omfattet av rapporteringskrav (LULUCF). Vi trenger et utslippsregnskap som inkluderer alle arealer, og</p>		<p>prinsipper.</p> <p>https://www.vivideconomics.com/casestudy/greenness-for-stimulus-index/</p> <p>Klimaloven mangler bestemmelser om prinsipper for offentlig beslutningstaking som tilsvarer bestemmelsene i §§ 7-12 i lovkapittel II i naturmangfoldloven. I naturmangfoldloven sikrer disse bestemmelsene at sentrale miljøprinsipper og kunnskap om naturmangfold vurderes, vektlegges og synliggjøres hver gang det fattes en beslutning som på en eller annen måte vedrører</p>
------------------------------	---	--	--	--

Hvem	1A) Er det noen tiltak som virker fornuftige fram mot 2030, men som ikke står seg i et 2050-perspektiv, og hvordan skal vi prioritere mellom ulike tiltak?	1B) Hvilke grep må gjøres nå, for å sikre at vi blir et lavutslippssamfunn i 2050? For eksempel: hvilke nye virkemidler og beslutningsverktøy må vi ta i bruk for å endre beslutningene som tas i dag?	1C) Hvilke sektorer skal fortsatt tillates å ha utslipp i 2050, og hvordan skal vi prioritere mellom disse?	1D) Hvordan kan vi sikre at oppnåelse av langsiktige klimamål blir prioritert også når beslutningstakere står ovenfor akutte kriser?
-------------	---	---	--	---

WWF Verdens naturfond	<p>vil brukes til å elektrifisere sokkelen, vil bli solgt og brent.</p> <p>Et annet eksempel knyttet til opptak av karbon er skogsforvaltningen. Når skogen vokser, tar den opp karbon, og opp til 80% av dette karbonet lagres i jordsmonnet gjennom sopp og biologisk materiale, mens kun en liten andel av karbonet er lagret i tømmeret. Hvis skogen flatehogges og markberedes, ødelegger man det fine biologiske systemet som binder</p>	<p>en Naturkur tilsvarende Klimakur. Naturkur må se på sammenhengen mellom klima og natur, fokusere på naturens evne og potensial for å ta opp mer klimagasser, og evaluere alle relevante naturtyper og økosystemtjenester, og identifisere de mest effektive tiltakene, som tas med i en handlingsplan for økt naturlig karbonlagring.</p> <p>Dette vil måtte få konsekvenser for arealforvaltning, for næringer som påvirker naturlig karbonlagring, og for restaurering av natur. Tiltak vil ofte ha positive virkninger også</p>		<p>naturmangfoldet.</p> <p>Naturmangfoldloven er et tiltak som bidrar til oppfyllelse av Grunnlovens § 112, og lovkapittel II, §§ 7-12 er et viktig ledd i operasjonaliseringen av annet ledd i § 112, som sier at: «Borgerne har rett til kunnskap om naturmiljøets tilstand og om virkningene av planlagte og iverksatte inngrep i naturen, slik at de kan ivareta den rett de har etter foregående ledd.»</p> <p>Naturmangfoldlovens § 8 (kunnskapsgrunnlaget) fanger likevel ikke de indirekte virkningene på natur som følger av klimaendringer. En ny</p>
------------------------------	--	---	--	---

Hvem	1A) Er det noen tiltak som virker fornuftige fram mot 2030, men som ikke står seg i et 2050-perspektiv, og hvordan skal vi prioritere mellom ulike tiltak?	1B) Hvilke grep må gjøres nå, for å sikre at vi blir et lavutslippssamfunn i 2050? For eksempel: hvilke nye virkemidler og beslutningsverktøy må vi ta i bruk for å endre beslutningene som tas i dag?	1C) Hvilke sektorer skal fortsatt tillates å ha utslipp i 2050, og hvordan skal vi prioritere mellom disse?	1D) Hvordan kan vi sikre at oppnåelse av langsiktige klimamål blir prioritert også når beslutningstakere står ovenfor akutte kriser?
-------------	---	---	--	---

WWF Verdens naturfond	<p>karbon, og man får en stor karbonlekkasje fra jordsmonnet som tar lang tid å bygge opp igjen. En skog kan altså bidra til betydelige utslipp på kortere og lengre sikt hvis den flatehogges. Målsetningen og strategien for naturlig karbonlagring som regjeringen presenterte i Hurdalsplattformen bør sørge for å ta med hele karbonsyklusen i hele økosystemet i skogen i vurderingen, og ta med konsekvensene i et langsiktig perspektiv.</p>	<p>for andre mål. Eksempelvis vil karbonlagring i matjord bidra til økt matsikkerhet, da jord med høyere andel organisk materiale har mer karbon og økt evne til å absorbere og lagre vann. Tilsvarende vil økt karbonopptak i sjø bidra til økt produktivitet i havområdene våre og langsiktig lagring av karbon på sokkelen. Det vil være behov for forbedrede utslippsregnskap for nhavnæring, da fesk utslippene fra bunntåling, både gjennom energibruk for tråler og gjennom påvirkning på havbunnen og de karbonutslippene som frigjøres</p>		<p>paragraf om kunnskapen om klimavirkninger vil derfor bidra til en oppfyllelse av Grunnlovens § 112 som i større grad klarer å møte den økende trusselen klimaendringene utgjør på naturmangfoldet.</p> <p>WWF foreslår at det inkluderes en ny paragraf i klimaloven som speiler kunnskaps- og begrunnelseskravet i naturmangfoldlovens §§ 7 og 8. Forslaget til ny paragraf innebærer at all utøving av myndighet som direkte eller indirekte kan ha en klimavirkning skal, vurderes,</p>
------------------------------	--	---	--	---

Hvem	1A) Er det noen tiltak som virker fornuftige fram mot 2030, men som ikke står seg i et 2050-perspektiv, og hvordan skal vi prioritere mellom ulike tiltak?	1B) Hvilke grep må gjøres nå, for å sikre at vi blir et lavutslippssamfunn i 2050? For eksempel: hvilke nye virkemidler og beslutningsverktøy må vi ta i bruk for å endre beslutningene som tas i dag?	1C) Hvilke sektorer skal fortsatt tillates å ha utslipp i 2050, og hvordan skal vi prioritere mellom disse?	1D) Hvordan kan vi sikre at oppnåelse av langsiktige klimamål blir prioritert også når beslutningstakere står ovenfor akutte kriser?
-------------	---	---	--	---

WWF Verdens naturfond		fra oppvirvling av sedimentene der.		vektlegges og synliggjøres ved beslutningen.
--------------------------------------	--	-------------------------------------	--	--

Hvem	1A) Er det noen tiltak som virker fornuftige fram mot 2030, men som ikke står seg i et 2050-perspektiv, og hvordan skal vi prioritere mellom ulike tiltak?	1B) Hvilke grep må gjøres nå, for å sikre at vi blir et lavutslippssamfunn i 2050? For eksempel: hvilke nye virkemidler og beslutningsverktøy må vi ta i bruk for å endre beslutningene som tas i dag?	1C) Hvilke sektorer skal fortsatt tillates å ha utslipp i 2050, og hvordan skal vi prioritere mellom disse?	1D) Hvordan kan vi sikre at oppnåelse av langsiktige klimamål blir prioritert også når beslutningstakere står ovenfor akutte kriser?
-------------	---	---	--	---

UiO: Energi	<p>1 D) Mange relevante lover gir adgang til å ta klimahensyn, men få lover innebærer en plikt for myndighetene til å ta klimahensyn ved avgjørelser eller gir konkrete regler om hvordan (og hvor tungt) klimahensyn skal veies mot andre hensyn.</p> <p>Et annet tiltak kan være å utarbeide troverdige indikatorer for «grønn økonomi» eller «naturbelastning», som ansvarliggjør politisk ledelse nasjonalt og lokalt, og som spesifiserer</p> <ul style="list-style-type: none"> - målsettingen for ulike klimamål (et problem at vi opererer med mange, fra FN, til norske storting til Hurdalsplattform) - faktiske direkte og indirekte utslipp, dvs. forbruksbaserte utslipp, som gir et mer realistisk bilde av situasjonen - faktisk forbruk av naturressurser innenlands og i land vi importerer råstoffer, materialer og produkter fra. Kvantifisering av dette er viktig for å gi et reelt bilde av den miljømessige belastningen av det «grønne skiftet», kanskje spesielt knyttet til energibruk (inkludert transport). <p>Hvis vi vet mer om den faktiske naturbelastningen, så vil det vært vanskeligere å skyve på målene når kriser oppstår.</p>
------------------------	--

Hvem	1A) Er det noen tiltak som virker fornuftige fram mot 2030, men som ikke står seg i et 2050-perspektiv, og hvordan skal vi prioritere mellom ulike tiltak?	1B) Hvilke grep må gjøres nå, for å sikre at vi blir et lavutslippssamfunn i 2050? For eksempel: hvilke nye virkemidler og beslutningsverktøy må vi ta i bruk for å endre beslutningene som tas i dag?	1C) Hvilke sektorer skal fortsatt tillates å ha utslipp i 2050, og hvordan skal vi prioritere mellom disse?	1D) Hvordan kan vi sikre at oppnåelse av langsiktige klimamål blir prioritert også når beslutningstakere står ovenfor akutte kriser?
-------------	---	---	--	---

Trøndelag fylkeskommune	<p>I ENOVA SFs scenarioreport fram mot 2050 pekes det på følgende utfordringer:</p> <p>1. Et stabilt globalt samfunn: En økonomisk politikk som sikrer en rettferdig fordeling av verdiskapingen, både internt innen enkelte land og mellom land, må etableres. I dag utfordres denne forutsetningen, på globalt nivå, av en systematisk tendens til økt konsentrasjon av samfunnets verdiskaping.</p>	<p>For det første må det skje en dekarbonisering av energisystemet, primært ved økt utbredelse av fornybar energi. I tillegg må verdiskapingens energiintensitet reduseres, ved et fortsatt og økende fokus på energieffektiv teknologi. Å redusere avhengigheten av fossile brensler uten samtidig å øke presset på økologiske og øvrige naturressurser ut over et bærekraftig nivå, vil være den sentrale utfordringen i teknologistrategien mot lavutslippssamfunnet.</p>	<p>Det må være ressursbruk som sikrer eksistensielle behov for samfunnet: matproduksjon</p>	<p>Veien mot lavutslippssamfunnet kan sannsynligvis ikke staves ut uten at de dype målkonfliktene som ligger i det rådende økonomiske og politiske paradigmet blir gjenstand for en mer eksplisitt diskusjon på politiske arenaer. Denne målkonflikten kan oppsummeres ved følgende påstand: Vi lever i en global økonomi som MÅ fortsette å vokse som følge av sin politiske konstruksjon, men som IKKE KAN fortsette å vokse som følge av begrenset ressurstilgang. Hvor reell og</p>
--------------------------------	--	--	---	---

Hvem	1A) Er det noen tiltak som virker fornuftige fram mot 2030, men som ikke står seg i et 2050-perspektiv, og hvordan skal vi prioritere mellom ulike tiltak?	1B) Hvilke grep må gjøres nå, for å sikre at vi blir et lavutslippssamfunn i 2050? For eksempel: hvilke nye virkemidler og beslutningsverktøy må vi ta i bruk for å endre beslutningene som tas i dag?	1C) Hvilke sektorer skal fortsatt tillates å ha utslipp i 2050, og hvordan skal vi prioritere mellom disse?	1D) Hvordan kan vi sikre at oppnåelse av langsiktige klimamål blir prioritert også når beslutningstakere står ovenfor akutte kriser?
-------------	---	---	--	---

Trøndelag fylkeskommune	<p>2. Klimaendringer utspiller seg allerede, og vannmangel og høye temperaturer gjør levevilkårene vanskelige i enkelte deler av verden. Ressurskonflikter og migrasjoner som følge av dette, vil kunne legge press på det globale samholdet. En god internasjonal håndtering av denne type utfordringer er antakelig en forutsetning for å opprettholde legitimiteten til og gjennomføringskraften i den internasjonale</p>	<p>Strukturell innovasjon I tillegg til et rent teknologispor, vil også redesign av mange av samfunnets grunnleggende strukturer måtte bidra på veien mot lavutslippssamfunnet. Mer kompakte og effektive bystrukturer vil være en viktig del av en slik omstilling, med større tetthet og bedre samordning mellom ulike funksjoner i samfunnet. Transportsystemene, med økt bruk av kollektiv, sykkel og gange, vil stå sentralt i en slik omstilling, det vil også en mer effektiv produksjonslogistikk basert på sirkulære</p>		<p>påtrengende denne konflikten er, er et vanskelig spørsmål å svare på. Forstyrrelser i f.eks. økologiske, hydrologiske eller klimamessige systemer er komplekse prosesser og det er ikke alltid klart hvordan effekten av slike forstyrrelser kommer til uttrykk. Typisk vil det være vanskelig å skille effekter som skyldes grunnleggende endringer i systemene fra naturlige variasjoner. Det vil derfor alltid være noe uenighet, faglig og ikke minst politisk, knytta til hvor travelt en har det med å adressere denne konflikten. Noen indikasjoner</p>
--------------------------------	--	---	--	---

Hvem	1A) Er det noen tiltak som virker fornuftige fram mot 2030, men som ikke står seg i et 2050-perspektiv, og hvordan skal vi prioritere mellom ulike tiltak?	1B) Hvilke grep må gjøres nå, for å sikre at vi blir et lavutslippssamfunn i 2050? For eksempel: hvilke nye virkemidler og beslutningsverktøy må vi ta i bruk for å endre beslutningene som tas i dag?	1C) Hvilke sektorer skal fortsatt tillates å ha utslipp i 2050, og hvordan skal vi prioritere mellom disse?	1D) Hvordan kan vi sikre at oppnåelse av langsiktige klimamål blir prioritert også når beslutningstakere står ovenfor akutte kriser?
-------------	---	---	--	---

Trøndelag fylkeskommune	<p>klimapolitikken.</p> <p>3. Stabile og levedyktige økosystemer: Verdensøkonomiens økologiske fotavtrykk er i dag 60 % over antatt bærekraftig nivå. Biosfærens integritet er under press, og en fortsatt forringelse av det økologiske og ressursmessige grunnlaget vil kunne true levedyktigheten til et framtidig samfunn. Et bærekraftig lavutslippssamfunn</p>	<p>materialstrømmer.</p> <p>Sosial innovasjon</p> <p>Det tredje hovedsporet vil være å utvikle nye måter å forstå og tilfredsstille samfunnsmessige behov og funksjoner på. Nye forretningsmodeller kan bidra til både økt relativ effektivisering og absolutt reduksjon i både energi- og materialbehov, samtidig som de også utfordrer den etablerte forståelsen av produkter og markeder på et kulturelt nivå. Personlig transportbehov dekket ved selvkjørende kjøretøy uten personlig eierskap står i kontrast</p>		<p>har vi imidlertid. Stockholm Resilience Centre har utviklet konseptet «naturens tålegrenser». Dette innebærer identifikasjon av ni systemer/prosesser som antas å være sentrale i å regulere stabiliteten i det langsiktige samspillet mellom natur og samfunn. Det defineres en trygg tilstand for disse systemene, som innebærer at dersom menneskelig aktivitet begrenses til innen disse grensene, vil stabiliteten i systemene med stor sannsynlighet ikke forstyrres. Vi har, som et resultat av</p>
--------------------------------	--	---	--	---

Hvem	1A) Er det noen tiltak som virker fornuftige fram mot 2030, men som ikke står seg i et 2050-perspektiv, og hvordan skal vi prioritere mellom ulike tiltak?	1B) Hvilke grep må gjøres nå, for å sikre at vi blir et lavutslippssamfunn i 2050? For eksempel: hvilke nye virkemidler og beslutningsverktøy må vi ta i bruk for å endre beslutningene som tas i dag?	1C) Hvilke sektorer skal fortsatt tillates å ha utslipp i 2050, og hvordan skal vi prioritere mellom disse?	1D) Hvordan kan vi sikre at oppnåelse av langsiktige klimamål blir prioritert også når beslutningstakere står ovenfor akutte kriser?
-------------	---	---	--	---

Trøndelag fylkeskommune	forutsettes å ha funnet gode løsninger på denne utfordringen.	til dagens privatbilisme, og har potensial til betydelige gevinster hva angår ressursbehov. Ulike konsepter innen delingsøkonomi kan bidra i samme retning.		menneskelig aktivitet nå har krysset denne grensen for fire av de ni systemene. Disse knytter seg til klimaendringer, tap av biodiversitet, omforming av landareal og bio-/geokjemiske systemer (fosfor- og nitrogenkretsløpene). Kilde: ENOVA SF, Det norske lavutslippssamfunnet etter 2050.
--------------------------------	---	---	--	---

Hvem	1A) Er det noen tiltak som virker fornuftige fram mot 2030, men som ikke står seg i et 2050-perspektiv, og hvordan skal vi prioritere mellom ulike tiltak?	1B) Hvilke grep må gjøres nå, for å sikre at vi blir et lavutslippssamfunn i 2050? For eksempel: hvilke nye virkemidler og beslutningsverktøy må vi ta i bruk for å endre beslutningene som tas i dag?	1C) Hvilke sektorer skal fortsatt tillates å ha utslipp i 2050, og hvordan skal vi prioritere mellom disse?	1D) Hvordan kan vi sikre at oppnåelse av langsiktige klimamål blir prioritert også når beslutningstakere står ovenfor akutte kriser?
-------------	---	---	--	---

Manjana Milkoreit	<p>1 B) The preliminary report rightly acknowledges that some countries need to decarbonize earlier than others, and Norway ought be aiming for net zero emissions in 2040 or 2045. The logic for emission reduction currently misses an important consideration: the importance of early and more ambitious mitigation to avoid crossing irreversible climate tipping points even below global average temperatures of 2C. Based on the current science (Armstrong-McKay et al. 2022), the risk of crossing climate tipping points exists even now (above 1C above preindustrial), including the destabilization of the Greenland Ice Sheet, the AMOC, and the Barents Sea Ice. This risk increases significantly when global average temperatures reach 1,5C, which is likely in the early 2030s. Many of the tipping points to be triggered well before the world reaches 2C affect the Arctic region and Norway directly.</p> <p>Therefore, it is important that rapid and early emission reductions minimize global temperature increase. Given that</p>	<p>1 D) Long-term decision making and governance has to become an important principle and capacity of the Norwegian government and administration. There should be an explicit debate about the relevant time horizons for Norway's policies, taking into account the scientifically known linkages between decisions today (the coming 5 years) and effects in the distant future (multiple decades). Processes and tools exist to support long-term policy-making, such as scenario processes. The scientific and futures community in Norway can support and conduct such processes with the aim to increase decision-makers' and institutions' capacity to address the long-term in present-day policy making</p>
--------------------------	--	--

Hvem	1A) Er det noen tiltak som virker fornuftige fram mot 2030, men som ikke står seg i et 2050-perspektiv, og hvordan skal vi prioritere mellom ulike tiltak?	1B) Hvilke grep må gjøres nå, for å sikre at vi blir et lavutslippssamfunn i 2050? For eksempel: hvilke nye virkemidler og beslutningsverktøy må vi ta i bruk for å endre beslutningene som tas i dag?	1C) Hvilke sektorer skal fortsatt tillates å ha utslipp i 2050, og hvordan skal vi prioritere mellom disse?	1D) Hvordan kan vi sikre at oppnåelse av langsiktige klimamål blir prioritert også når beslutningstakere står ovenfor akutte kriser?
-------------	---	---	--	---

Manjana Milkoreit	<p>emission reductions are needed at the global scale, Norway has to revise its approach to oil production. Although Norwegian oil is exported and emissions from the use of Norwegian oil does not ‘count’ when it comes to Norway’s obligations under the Paris Agreement, Norwegian oil factually contributes to increasing tipping point risk. Along with domestic efforts to create a low-emission society before 2050, Norway also has to phase out its global carbon emissions from Norwegian oil exports before 2050.</p> <p>Further, the report makes an important argument for carbon removal. Removal will be needed for emissions that are hard to abate (e.g., aviation and shipping), but ultimately, removal capacity will have to grow beyond these kinds of emissions. Norway should double its efforts in CCS immediately to ensure that removal capacity is available at scale in the 2030s and 2040s.</p>	
--------------------------	---	--

Hvem	1A) Er det noen tiltak som virker fornuftige fram mot 2030, men som ikke står seg i et 2050-perspektiv, og hvordan skal vi prioritere mellom ulike tiltak?	1B) Hvilke grep må gjøres nå, for å sikre at vi blir et lavutslippssamfunn i 2050? For eksempel: hvilke nye virkemidler og beslutningsverktøy må vi ta i bruk for å endre beslutningene som tas i dag?	1C) Hvilke sektorer skal fortsatt tillates å ha utslipp i 2050, og hvordan skal vi prioritere mellom disse?	1D) Hvordan kan vi sikre at oppnåelse av langsiktige klimamål blir prioritert også når beslutningstakere står ovenfor akutte kriser?
-------------	---	---	--	---

Erik Olden	<p>1 B) Det burde settes krav til kvalitet på alt av, skjermer, kjøleskap, vaskemaskin osv. Det burde ikke være noe annet en A og A+ energimerking på alt.</p> <p>Det burde også tas hensyn i Norge til overvann. alle boliger burde ha en tank på minimum 500liter. Den skal samle opp regnvann, alle takrenner er koblet sammen og vannet går rett i tanken. I tanken er det en pumpe og filter. Dette vannet kan da brukes til å trekke ned i do, vanning av uteområder og spyling/vask av bil. Hvis hus hadde hatt 500liter fordreining på overvanns nettet ville dette vert flott med tanke på fremtidsutsiktene for overvann.</p> <p>Det bør gis dobbelt så mye penger til forskning og utvikling av fusjonsenergi. kina har dratt til månen å funnet helium 3 nå nylig. Da kan man trolig kutte ut alt av olje og kull til fremstilling av energi.</p> <p>Vi burde gjøre alt vi kan for å få fusjonsenergi. Drivstoff til fusjonskraftverk finnes i rikelige mengder. Det som trengs for å få til den enkleste fusjonsprosessen er to varianter av hydrogen. Deuterium finnes naturlig i vann, mens tritium kan utvinnes fra metallet litium som finnes overalt i jordskorpa. For å illustrere hvor mye energi som kan utvikles ved fusjon, er det slik at litiumet i</p>	man bør bare bestemme ting på bakgrunn av sannhet og fakta. hvis realiteten er så alvorlig må noen bare bestemme hvordan det skal være.
-------------------	---	---

Hvem	1A) Er det noen tiltak som virker fornuftige fram mot 2030, men som ikke står seg i et 2050-perspektiv, og hvordan skal vi prioritere mellom ulike tiltak?	1B) Hvilke grep må gjøres nå, for å sikre at vi blir et lavutslippssamfunn i 2050? For eksempel: hvilke nye virkemidler og beslutningsverktøy må vi ta i bruk for å endre beslutningene som tas i dag?	1C) Hvilke sektorer skal fortsatt tillates å ha utslipp i 2050, og hvordan skal vi prioritere mellom disse?	1D) Hvordan kan vi sikre at oppnåelse av langsiktige klimamål blir prioritert også når beslutningstakere står ovenfor akutte kriser?
-------------	---	---	--	---

Erik Olden	ett pc-batteri og deuteriumet fra et badekar fylt med havvann kan gi like mye energi som én enkelt europeer bruker i løpet av hele sin livstid.	
-------------------	---	--

Hvem	1A) Er det noen tiltak som virker fornuftige fram mot 2030, men som ikke står seg i et 2050-perspektiv, og hvordan skal vi prioritere mellom ulike tiltak?	1B) Hvilke grep må gjøres nå, for å sikre at vi blir et lavutslippssamfunn i 2050? For eksempel: hvilke nye virkemidler og beslutningsverktøy må vi ta i bruk for å endre beslutningene som tas i dag?	1C) Hvilke sektorer skal fortsatt tillates å ha utslipp i 2050, og hvordan skal vi prioritere mellom disse?	1D) Hvordan kan vi sikre at oppnåelse av langsiktige klimamål blir prioritert også når beslutningstakere står ovenfor akutte kriser?
-------------	---	---	--	---

Forum for utvikling og miljø (ForUM)	<p>1 B) Det har ikke manglet ambisiøse politiske klimamål, tiltaksutredninger og rapporter de siste 30 årene. Likevel er norske klimagassutslipp kun redusert med noen få prosent siden 1990.</p> <p>Årsaken til svak måloppnåelse må derfor ligge et annet sted enn i beslutningsverktøyene. Vi tror at svak folkelig oppslutning og effektiv lobbyvirksomhet fra sterke interessegrupper som olje/gassnæringen, har bidratt til at politikere og skiftende regjeringer har vegret seg for å innføre nødvendige virkemidler og tiltak.</p> <p>Klimautvalgets rapport må derfor presisere at en innføring av nødvendige virkemidler vil trenge en befolkning og politikere som forstår nødvendigheten av en omstilling og at dette settes overordnet alle andre mål. Rapporten må derfor inneholde anbefalinger om opplæring og formidling i et større omfang enn tidligere.</p> <p>Fortsatt er det en oppfatning i deler av befolkningen og politikere at Norge er verdensmester i klimatiltak og</p>	<p>Norge er i dag 36 prosent selvforsynt gjennom egen matproduksjon. Dette gjør oss sårbare og svekker matsikkerheten. Norsk matproduksjon må derfor styrkes vesentlig.</p> <p>Rapporten må omfatte en vurdering av ulike alternativer for klimavennlig og arealvennlig matproduksjon. Dette gjelder forbruksendringer og utslipp fra importerte matvarer så vel som utslipp og fotavtrykk fra importert kraftfôr og fôrvarer i eksportlandene. Det må også vurderes hvordan utslipp kan reduseres vesentlig</p>	<p>Staten må spille en vesentlig rolle i likhet med tiltakene under COVID-19 og dagens situasjon med energiknapphet og høye priser. Dette må skje både gjennom påbud/forbud, skattlegging og kompensasjonsordninger. Forskning og utdanning må tilpasses klimamålene. Staten bør styrke det økonomiske grunnlaget gjennom f.eks. skattlegging av «superprofitt» i energisektoren. Midlene bør settes i et klimafond, omstillingsfond eller lignende.</p>
---	---	--	--

Hvem	1A) Er det noen tiltak som virker fornuftige fram mot 2030, men som ikke står seg i et 2050-perspektiv, og hvordan skal vi prioritere mellom ulike tiltak?	1B) Hvilke grep må gjøres nå, for å sikre at vi blir et lavutslippssamfunn i 2050? For eksempel: hvilke nye virkemidler og beslutningsverktøy må vi ta i bruk for å endre beslutningene som tas i dag?	1C) Hvilke sektorer skal fortsatt tillates å ha utslipp i 2050, og hvordan skal vi prioritere mellom disse?	1D) Hvordan kan vi sikre at oppnåelse av langsiktige klimamål blir prioritert også når beslutningstakere står ovenfor akutte kriser?
-------------	---	---	--	---

Forum for utvikling og miljø (ForUM)	<p>klimabistand. Dette svekker oppslutningen rundt klimatiltak. Klimautvalgets rapport må korrigere denne misoppfatningen og formidle at Norge har redusert mindre og har større utslipp per person enn mange andre land. Det må gjøres allment kjent at Norge har tjent seg rikt på petroleumsvirksomhet som i 50 år har økt CO₂-innholdet i atmosfæren mange ganger vår befolkningsstørrelse, med store skadevirkninger, også i fattige land. Norges klimabistand utgjør derimot mindre enn 1 promille av statens inntekter fra olje/gass.</p>	<p>ved en dreining bort fra animalske produkter til plantebasert og ved å optimalisere produksjonen.</p>	
---	---	--	--

Hvem	1A) Er det noen tiltak som virker fornuftige fram mot 2030, men som ikke står seg i et 2050-perspektiv, og hvordan skal vi prioritere mellom ulike tiltak?	1B) Hvilke grep må gjøres nå, for å sikre at vi blir et lavutslippssamfunn i 2050? For eksempel: hvilke nye virkemidler og beslutningsverktøy må vi ta i bruk for å endre beslutningene som tas i dag?	1C) Hvilke sektorer skal fortsatt tillates å ha utslipp i 2050, og hvordan skal vi prioritere mellom disse?	1D) Hvordan kan vi sikre at oppnåelse av langsiktige klimamål blir prioritert også når beslutningstakere står ovenfor akutte kriser?
-------------	---	---	--	---

ZERO	<p>1B) For å nå de internasjonale klimamålene holder det ikke lenger å kutte utslipp. FNs Klimapanel viser i sjette hovedrapport at CO2 må fjernes fra atmosfæren i stor skala for å holde global temperaturøkning til godt under 2 grader. Oppskaleringen må starte i dag.</p> <p>Norge har ingen mål eller politikk for CO2-fjerning. I motsetning til Sverige og Finland som har mål for netto null- og netto negative utslipp. Sverige har vedtatt et mål om å fjerne 3 millioner tonn CO2 årlig innen 2030 og skal bruke omvendte auksjoner for å finansiere CCS på biogene punktutslipp.</p> <p>Det er store muligheter for å skalere opp løsninger i Norge, med lang erfaring innen karbonfangstteknologi og geologisk CO2-lagring. CO2-fjerning kan skape nye forretningsmodeller og øke klimanytten i eksisterende biobasert industri. Flere aktører ønsker å etablere anlegg for direkte luftfangst i Norge, som skaper nye industrimuligheter. Med store land- og havområder har Norge også gode forutsetninger for å øke opptaket av CO2 i naturen og utvikle nye grønne næringer.</p> <p>Å fjerne CO2 fra atmosfæren er ikke en lønnsom aktivitet i dagens marked, og det frivillige markedet for klimakreditter har for kort tidshorisont til å sikre nødvendige investeringer (forutsigbarhet). Norge har også et historisk ansvar. Parisavtalen slår fast at rike land, med høyere historiske utslipp og større økonomiske ressurser, har et større ansvar for å redusere utslipp raskere enn fattige land som historisk sett har bidratt mindre til global oppvarming.</p>
-------------	--

Hvem	1A) Er det noen tiltak som virker fornuftige fram mot 2030, men som ikke står seg i et 2050-perspektiv, og hvordan skal vi prioritere mellom ulike tiltak?	1B) Hvilke grep må gjøres nå, for å sikre at vi blir et lavutslippssamfunn i 2050? For eksempel: hvilke nye virkemidler og beslutningsverktøy må vi ta i bruk for å endre beslutningene som tas i dag?	1C) Hvilke sektorer skal fortsatt tillates å ha utslipp i 2050, og hvordan skal vi prioritere mellom disse?	1D) Hvordan kan vi sikre at oppnåelse av langsiktige klimamål blir prioritert også når beslutningstakere står ovenfor akutte kriser?
-------------	---	---	--	---

ZERO	<p>ZERO lanserte nylig en rapport om CO₂-fjerning, som gjennomgår prinsipper, ulike løsninger og en virkemiddelanalyse (ZERO.no/rapporter). CO₂-fjerning skal ikke utsette utslippskutt. ZERO foreslår at det opprettes egne mål for teknologisk og naturbasert CO₂-fjerning, og at kun løsninger med permanent lagring kan brukes mot nasjonale utslippsreduksjonsmål (med et tak). Finansiering utover dette kan skje i det frivillige markedet.</p> <p>Innfør et lovfestet mål om netto nullutslipp i Norge senest i 2050. 90-95 % skal være i form av utslippskutt. De resterende 5-10 % kan være permanent CO₂-fjerning. Sammenlignet med 1990 betyr dette at CO₂-fjerning kan stå for 2,5-5 millioner tonn CO₂. Innfør Hurdalplattformens mål om 55 % utslippskutt i 2030 i klimaloven, og målfest at 2 % av dette kan oppnås med permanent CO₂-fjerning. (tilsvarer 1 millioner tonn CO₂ i 2030).</p> <p>Innfør et eget naturmål i klimaloven som vokter økt opptak av CO₂ i tillegg til andre positive nytteverdier på økosystemer. Det må utredes hvordan et slikt naturmål kan utformes, og potensialet for økt opptak av CO₂. Målet for naturbasert CO₂-fjerning bør være på samme nivå som teknologisk i 2030 og 2050.</p> <p>ZERO anbefaler omvendte auksjoner eller differansekontrakter for karbon (med konkurranse) for å realisere teknologiske prosjekter i Norge. For naturbasert CO₂-fjerning anbefales finansiering gjennom Bionova.</p>
-------------	---

Hvem	1A) Er det noen tiltak som virker fornuftige fram mot 2030, men som ikke står seg i et 2050-perspektiv, og hvordan skal vi prioritere mellom ulike tiltak?	1B) Hvilke grep må gjøres nå, for å sikre at vi blir et lavutslippssamfunn i 2050? For eksempel: hvilke nye virkemidler og beslutningsverktøy må vi ta i bruk for å endre beslutningene som tas i dag?	1C) Hvilke sektorer skal fortsatt tillates å ha utslipp i 2050, og hvordan skal vi prioritere mellom disse?	1D) Hvordan kan vi sikre at oppnåelse av langsiktige klimamål blir prioritert også når beslutningstakere står ovenfor akutte kriser?
-------------	---	---	--	---

TEKNA	<p>Tekna støtter målene i Parisavtalen og har forpliktet seg til å følge opp FNs bærekraftsmål. Tekna er enig i at de aller fleste utslippene av klimagasser må fjernes for godt innen 2050. Den største utfordringen i dag er etter Teknas mening at vi ikke makter å utforme og iverksette et tilstrekkelig sett av tiltak på kort og mellomlang sikt som sikrer at vi oppnår etablerte mål nasjonalt og internasjonalt på lang sikt.</p> <p>For å kunne oppnå gode resultater og få oppslutning også når beslutningstakere står overfor akutte kriser, er det nødvendig å se i sammenheng og harmonisere tiltak på tvers av sektorer, bransjer og aktører. Det internasjonale klimapanelet og naturpanelet oppsummerer dette behovet som å få til det de kaller «Transformative changes», altså handlinger som ikke bare endrer aktiviteten innenfor ulike deler av systemet hver for seg, men som endrer deler av systemet i tillegg til å endre aktiviteten innen de enkelte dele. Man har foreløpig etter Teknas mening ikke god nok evne til å utforme og gjennomføre slike «samfunnstransformasjoner» i dagens samfunn.</p>
--------------	---

Hvem	1A) Er det noen tiltak som virker fornuftige fram mot 2030, men som ikke står seg i et 2050-perspektiv, og hvordan skal vi prioritere mellom ulike tiltak?	1B) Hvilke grep må gjøres nå, for å sikre at vi blir et lavutslippssamfunn i 2050? For eksempel: hvilke nye virkemidler og beslutningsverktøy må vi ta i bruk for å endre beslutningene som tas i dag?	1C) Hvilke sektorer skal fortsatt tillates å ha utslipp i 2050, og hvordan skal vi prioritere mellom disse?	1D) Hvordan kan vi sikre at oppnåelse av langsiktige klimamål blir prioritert også når beslutningstakere står ovenfor akutte kriser?
-------------	---	---	--	---